

NOTULEN van de vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 11 juni 2020 vanaf 20.00 uur in de raadzaal van De Paauw, te Wassenaar.

Voorzitter: de heer Ch.B. Aptroot, waarnemend burgemeester.

Griffier: de heer B.J. Urban.

Aanwezige leden: de heren A.E.T. Andringa, J.Ph. Bos, mr. drs. C. Bremmer, A. Deuzeman, drs. S.W.C. van den Dool, C.J. van der Elst, A.B. de Graaf, drs. P. 't Lam, B. Lavrijsen, P.P. Lippinkhof en E.M.L.H. Maassen, mevrouw K.S. van Meenen, de heer M.P.A. van Oostrum, mevrouw M.H.R. Persoon, de heer B.W. Reinke, mevrouw J.C. Schroot en de heren G. Zeelt en R.J.M. Zoetemelk.

Afwezig: mevrouw drs. E.C. van Herk en de heren J.A.E.L.M. van Rixtel en A.A. in 't Veen.

Aanwezige wethouders: de heer mr. M.N. Cramwinckel en mevrouw Spil.

Afwezig: de heer P. de Bruijn.

1. Opening, mededelingen en vaststelling agenda

De **voorzitter:** Goedenavond, het is 20.00 uur en ik open de vergadering. Vanavond vergaderen we in het raadhuis De Paauw van Wassenaar, met bekende gezichten: onze altijd trouwe bodes, die natuurlijk voor de twee in de Werkorganisatie samenwerkende gemeenten werken. Ik begin met het hartelijk bedanken van de gemeente Wassenaar voor het feit dat wij hier mogen vergaderen. Ik wil ook de bodedienst, de ICT-medewerkers en de griffiemedewerkers ontzettend bedanken, want het heeft echt veel meer werk en veel meer voorbereiding gekost om naar een andere locatie te gaan dan wat de vergadering normaal al betekent qua werk. U heeft allemaal het protocol gekregen. Het was wel een lijst. Ik ga ervan uit dat iedereen zelf de verantwoordelijkheid neemt om afstand te bewaren en ons aan de afspraken houden. Ik wil u vragen om de apparatuur op tafel niet te verschuiven, omdat die plekken zo zijn geregeld dat de registratie goed gaat. De cameraposities zijn daarop ingesteld.

We hebben bericht van verhindering ontvangen van de heer In 't Veen, mevrouw Van Herk, de heer Van Rixtel en wethouder De Bruijn.

Voor agendapunt 4, het vragenuurtje, is een vraag aangemeld door de heer Bremmer. Die zullen we dan bespreken. Er is een motie ingediend die vreemd is aan de orde van de dag, met als eerste ondertekenaar D66 en met diverse medeondertekenaars, over bewapening van BOA's. Die motie gaan we bespreken als agendapunt 14.

Met deze wijzigingen wordt de agenda vastgesteld.

We hebben een stevige agenda. U heeft ook allemaal een behoorlijke spreektijd. Die is ruim, maar ik wil u wel vragen om die ruime grens in de gaten te houden, want ik ben eigenlijk niet van plan om een fractie toe te staan om daaroverheen te gaan. Laten we er dus voor zorgen dat we dat doen, want zelfs als we dat strak doen, zal het wel een uur of elf worden.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Ik kan niet zien hoeveel spreektijd ik heb.

De **voorzitter:** Alle fracties hebben vijftien minuten.

De heer **Andringa** (D66): Dank, maar ik kan de resterende spreektijd moeilijk volgen.

De **voorzitter**: Uw eerste minuut is weg. Nee hoor, dat is niet zo. Maar we zullen even kijken of we het beter in beeld kunnen brengen. Anders zullen we af en toe een tussenstand geven. Ja, nu is het ook voor ons nog steeds te zien. Prima, dank. Dat is toch weer een goede aanpassing.

2. Vaststellen raadsnotulen van 14 mei 2020

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

3. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad

3.1. Brieven van instellingen of burgers

De heer **T Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Ik zou graag een verzoek willen doen tot wijziging van de afdoening van de brieven 1144, 1146 en 1152, in die zin dat de bewoners die deze brieven hebben gestuurd, ook een antwoord krijgen van het college en dat een afschrift daarvan naar de raad wordt gestuurd.

De **voorzitter**: U vraagt dus een afschrift van de beantwoording van de brieven 1144, 1146 en 1152. Dat zullen we doen.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. We zouden de afdoening van brief 1133 over het zwembad Hofvliet graag willen zien voor de versturing en we zouden dit eventueel graag willen bespreken in de commissie Burger en Bestuur.

De **voorzitter**: Uw voorstel is om brief 1133 te bespreken in de commissie Burger en Bestuur. Ik weet niet hoe dat hier gaat. Uiteindelijk gaat de commissie over de agendering, maar dan nemen we het in ieder geval in de conceptagenda op. Die brief handelen we nu dus nog niet verder af. Zullen we dat zo doen? Ja? Dan doen we dat zo.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Over brief 1133 hadden wij dezelfde opmerking als het CDA. Met betrekking tot brief 1140 over de gekleurde verlichting willen we graag vragen of het college daar aandacht aan wil besteden en wil kijken of er in de gemeente een mogelijkheid is om hier aandacht aan te besteden.

De **voorzitter**: De afhandeling blijft dus zoals die is, maar u vraagt extra aandacht van het college. Dat is nu al gehoord.

Met inachtneming van de gemaakte opmerkingen wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

3.2. Informatiebrieven van het college van B en W;

3.3. Schriftelijke beantwoording van vragen uit de raad

Besloten wordt overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

4. Vragenuurtje en actuele bestuurlijke aangelegenheden

De **voorzitter**: De heer Bremmer wil vragen stellen over maatregelen in de Voorstraat voor uitbreiding van de terrasmogelijkheden.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Ik begin met een korte introductie. "Voorschoten werkt samen" luidt de eerste titel van het coalitieakkoord 2018-2022. Dat is bij het herstel van de balans in de Voorstraat tussen wonen, werken en recreëren kennelijk nog niet helemaal goed gegaan. Maar terecht wordt dit door de coalitie als aandachtspunt genoemd. Waardering daarvoor. De Voorstraat, de eeuwenoude marktstraat in het hart van Voorschoten, blijft de gemoederen bezighouden. Er ging daar onlangs iets goed mis. Begin deze week verschenen een breed verspreid persbericht en ook tweets van u, voorzitter, met als tekst onder andere: "De gemeente Voorschoten gaat de tijdelijke verkeersmaatregelen in de Voorstraat aanpassen naar aanleiding van de eerste praktijkervaringen van bewoners en ondernemers. De maatregelen werden vorige week, de week van begin juni, ingesteld om uitbreiding van de terrassen voor horecaondernemers mogelijk te maken." Ik verwijs verder naar de tekst van het persbericht, dat we allemaal hebben gekregen. Niet alleen de Voorstraatbewoners ergerden zich groen en geel aan die maatregelen. Althans, zij hebben zeker

begrip voor tijdelijk extra lucht voor de horeca in deze tijd, maar niet op de wijze waarop dat aanvankelijk ging. Terzijde in dit verband: de tijdelijke verhuizing van de markt wordt door velen betreurd. Iemand zei mij: "De ziel is uit de Voorstraat."

Het is goed dat de maatregelen van begin juni snel zijn teruggedraaid. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Waardering hiervoor, maar er blijft iets van een nasmaak achter. Deze raad, onze fractie voorop, vraagt al geruime tijd en meermaals aandacht voor het noodzakelijke herstel van de goede, zorgvuldige balans tussen wonen, werken en recreëren in de Voorstraat. Dat leek langzamerhand de goede kant op te gaan, maar nu beleven we weer een terugslag. Dat is jammer. Ik voeg bij die disbalans ook nog de verkeerssituatie. Die is in de Voorstraat echt volstrekt onduidelijk. Daardoor is het een ratjetoe, volgens sommigen zelfs een chaos. Ik stond afgelopen dinsdagmiddag met twee BOA's tien minuten bij de kop van de Voorstraat, bij het paard en het hoekpand van de dierenarts. Binnen tien minuten negeerden onder het oog van twee BOA's, een mannelijke en een vrouwelijke collega, drie auto's het rode inrijverbod, misschien deels ook door de onduidelijke bebording, want links aan de kop van de Voorstraat staat een inrijverbod, maar vijf meter verder staat links een bord met 30 kilometer. Veel autorijders denken: o, we mogen hier 30 kilometer rijden. Zij negeren dus het inrijverbod.

Dit leidt mij tot de volgende vragen. Eén: hoe kon dit zo gebeuren? Zijn de aanvankelijk gewraakte en gekraakte maatregelen, onder andere die van de gele belijning van de verkeersmaatregelen, met medeweten van het college genomen? Zo ja, hoe konden de belangen van de bewoners dan zo miskend worden? Zo nee, wie is hier dan wel verantwoordelijk? Vraag twee: op welke wijze c.q. langs welke weg denkt het college het vertrouwen van de bewoners te kunnen herwinnen? Vraag drie: welke concrete afspraken zijn of worden er gemaakt om zigzagbeleid in de Voorstraat, zeker uit verkeerskundig oogpunt, te voorkomen? Vier: is het college bereid om het besluit tot het uitwijken van de weekmarkt naar het Churchillplein en het Treubplein op korte termijn te heroverwegen? Zo nee, waarom niet? Tot slot vraag vijf: kan het college ons schriftelijk informeren over het verdere verloop van de contacten met de bewoners, waarvan ik heb begrepen dat die de komende tijd plaatsvinden? Wij zouden dat zeer waarderen. Dat waren mijn vijf vragen.

De **voorzitter**: Dank u wel, meneer Bremmer. Ik zal de vragen namens het college beantwoorden, omdat ik samen met wethouder De Bruijn een deel van de inspraak en participatie heb meege maakt en daarbij betrokken was in het kader van coronamaatregelen. Overigens: als er verder echt een onderwerp in mijn portefeuille aan de orde komt, zou ik moeten wisselen met de plaatsvervangend voorzitter. Bij dit korte punt, de motie die vreemd is aan de orde van de dag en de coronamaatregelen lijkt me dat niet handig.

De heer **Bremmer** (CDA): Wij begrijpen elkaar, voorzitter.

De **voorzitter**: Wat vraag één betreft: er is van tevoren overleg geweest met alle belanghebbenden, dus met ondernemers en de bewoners van de Voorstraat. Zo was er onder andere ook een digitaal overleg met de bewoners. Achteraf is ons duidelijk geworden dat mede door het niet beschikbaar hebben van duidelijke kaarten - je zag het heel klein en priegelig op het scherm - misverstanden zijn ontstaan. Het was overigens wel vanaf het begin duidelijk dat de meningen verschilden over de vraag of er nog meer terrasruimte moest zijn of dat we juist parkeerplaatsen moesten behouden. Na het eerste besluit en de eerste ervaringen bleek een deel van de terrasuitbreiding niet door de ondernemers gebruikt te worden en bleek ook dat er meer mensen ontevreden waren over de weinige parkeerplaatsen. Die signalen hebben we opgepakt. Er is een nieuwe ronde gemaakt langs alle betrokkenen. Alternatieven zijn besproken en het college besloot daarop de tijdelijke indeling van de Voorstraat nog een keer aan te passen. Het college is overigens verantwoordelijk voor het optreden van de gemeente.

Wat de tweede vraag betreft: vertrouwen van bewoners vraagt om open communicatie, goed overleg, duidelijke besluiten en in bijzondere of gewijzigde omstandigheden de bereidheid om daarna, als daar echt aanleiding voor is, besluiten te heroverwegen. We hebben laten zien dat we zo functioneren en dat we, als een besluit niet goed uitpakt, dus ook gewoon opnieuw gaan overleggen en met elkaar zoeken naar de meest optimale oplossing voor alle betrokkenen. Ik heb begrepen dat iedereen of nagenoeg iedereen nu behoorlijk tevreden is.

De derde vraag was hoe je dit in de toekomst kunt voorkomen. Zoals ik net al zei, is onze lijn: open overleg met betrokkenen en duidelijke communicatie om een goed en zo mogelijk breed ge-

dragen besluit te kunnen nemen en rekening te houden met alle belangen en meningen. Het leerpunt voor ons is dat digitale bijeenkomsten extra aandacht vragen op het punt van informatie, met name als je bijvoorbeeld over kaarten spreekt en verschillende positioneringen naast elkaar zet.

De vierde vraag betreft het heroverwegen van het uitwijken van de markt. Nee, dat zijn we niet van plan, want de richtlijnen van het RIVM zijn bij ons leidend geweest. Het gaat om de veiligheid van de inwoners en de bezoekers van de markt maar ook van de marktkoopliden en om het waarborgen van de anderhalve meter. Als we de markt tijdens deze coronatijd in de Voorstraat zouden willen laten, betekent dit dat dit alleen in een sterk afgeslankte vorm zou kunnen. Dat is niet wenselijk voor de ondernemers en de bezoekers en het zou kunnen betekenen dat een aantal ondernemers definitief afhaken en niet meer naar de markt in Voorschoten komen, waardoor daarna, na deze coronatijd, een terugkeer naar de oude, complete markt waarschijnlijk onmogelijk wordt in dit formaat en met dit aanbod.

Hebben wij verder contacten met de bewoners? Ja, we hebben gesproken met de bewoners van de Voorstraat en overleggen binnenkort nader. We gaan niet verslag doen van elk overleg met inwoners, maar als daar aanpassingen komen, zullen we dat zeker laten weten. Ik moet u zeggen dat ik er een paar keer ben geweest en dat ik mij er ook groen en geel aan heb geërgerd dat mensen zo tegen het eenrichtingsverkeer inrijden. Wat dat betreft denk ik dat we nog strakker moeten handhaven en bon op bon moeten uitschrijven; tenzij we naar pollers willen, maar dat past niet zo bij het karakter van dit deel van ons dorp. Ik denk dus dat we harder moeten gaan optreden. Mensen moeten gewoon afleren zich zo slecht te gedragen in het verkeer.

Dat was het. Heeft u nog een aanvullende vraag, meneer Bremmer?

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Ik dank u voor de duidelijke beantwoording. We zien dat toekomstige overleg en de toekomstige informatie met vertrouwen tegemoet.

De **voorzitter**: Dank u wel.

5. Hamerstukken:

5.1. Kadervorming herontwikkeling Bijdorp (raadsregistratienummer Z/20/042561/186114);

5.2. Zienswijze ontwerpbegroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024 gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West-Holland (raadsregistratienummer Z/20/043221/188003);

5.3. Zienswijze conceptbegroting 2021 Gemeenschappelijke Regeling Serviceorganisatie Jeugdhulp Haaglanden (voorheen GR H10) (raadsregistratienummer Z/20/042753/186013);

5.4. Zienswijze conceptbegroting 2021 Werkorganisatie Duivenvoorde (raadsregistratienummer Z/20/041443/186966);

5.5. Zienswijze conceptbegroting 2021 Holland Rijnland (raadsregistratienummer Z/20/043036/186998);

5.6. Zienswijze conceptbegroting 2021 Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (raadsregistratienummer Z/20/042525/187653)

Deze voorstellen worden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6. BESPREEKPUNTEN

7. Plan van aanpak fietsveiligheid (raadsregistratienummer Z/19/032736/186943)

De **voorzitter**: Er ligt ter vaststelling een plan van aanpak voor om de verkeersveiligheid voor fietsers in Voorschoten te verbeteren; fietsers zijn kwetsbare verkeersdeelnemers. Hierin zijn acties opgenomen om verkeersveilig gedrag te bevorderen, de infrastructuur veilig in te richten en fietsknelpunten aan te pakken. Ik zal de aangemelde woordvoerders om de beurt het woord geven.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Waardering voor het plan van aanpak. Wij hebben daar vragen over gesteld. Volgens mij heb ik de beantwoording daarvan nog niet gezien of niet kunnen

zien. Ik verwijs dus even naar de schriftelijk gestelde vragen. Daar vraag ik een reactie van wethouder Spil op.

De doelstelling is een afname van het aantal fietsongevallen en verbetering van de fietsveiligheid in ons dorp. Wij zijn het eens met de analyse. Wij zijn het eens met de benadering in het stuk, met name de lijnen van verbetering van de infrastructuur, de analyse dat het deels aan de voertuigen ligt - ouderen, snelheid, balans en e-bikes - en ook dat het gedrag een belangrijk aandachtspunt is.

Wij steunen de motie van D66. Die zal ongetwijfeld worden toegelicht, maar ik spreek de steun nu graag alvast uit. Wij hebben ook waardering voor de vragen van de Fietzersbond; daar vraag ik ook graag een reactie op. Ten slotte vragen wij in algemene zin aandacht voor fietsveiligheid voor kinderen, met name bij de bermen langs de Leidseweg, met slechte zichtbaarheid. Het zijn de kwetsbaarste verkeersdeelnemers.

Ik heb begrepen dat volgende week begonnen wordt met de echte aanpassing van de rotonde aan de Bachlaan. Wij hebben daar de afgelopen periode best veel kritiek op gehad, maar ik wil uitdrukkelijk waardering uitspreken voor het nu ter hand nemen daarvan. Er zijn ter plekke goede gesprekken geweest - daar was ik zelf ook bij - met een aantal mensen die heel betrokken zijn en die ongevallen hebben gezien. Ik mag dus aannemen dat ik ook namens hen spreek als ik de verwachting uitspreek dat daar iets aan gebeurt.

Bij de resultaatbestemming van het voordelige resultaat van de Jaarrekening 2018 is besloten tot een kwaliteitsimpuls voor het Centrum. Die kwaliteitsimpuls was deels ook bedoeld voor extra fietsenrekken en fietsenstallingsgelegenheid in het Centrum. Het komt dus nog terug, maar ik wil erop wijzen dat er al eerder afgesproken is om geld van het voordelige resultaat van de Jaarrekening 2018 te bestemmen voor dit doel. Daar wil ik nogmaals op wijzen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Drie jaar geleden hield de SP een kleine enquête tijdens de vrijwilligersmarkt van het Weekend van Voorschoten. Daarin vroegen we langslappende mensen om aan te geven waar het fietsverkeer in Voorschoten veiliger kon. We hebben weinig enquêtes gehouden die zoveel reacties opleverden. Heel veel mensen wisten uit eigen ervaring een of meerdere plekken te noemen waarvan ze zeiden dat het daar weleens misgaat. Dat leverde uiteindelijk een lijst op met 26 plekken. Als ik die lijst met 26 plekken leg naast dit Plan van aanpak fietsveiligheid ... Het woord "plagiaat" zou ik niet willen gebruiken, maar het lijkt er wel erg op. Het komt aardig overeen. We denken daarom dat deze inventarisatie van knelpunten voor fietsverkeer een goede inventarisatie is en in ieder geval ongeveer dezelfde resultaten oplevert als onze peiling van een paar jaar geleden. We zijn daarom blij met het voorstel. We zijn ook blij dat er ook een aantal punten op staan waarvan we weten dat mensen die herhaaldelijk hebben aangedragen als onveilig, bijvoorbeeld de smallewegsituatie op de Karel Doormanlaan en hoe fietsers daar van de weg gedrukt worden door de bussen die daar 's ochtends en 's middags kinderen komen halen en brengen bij de British School. Ik ken inwoners die daar weleens melding van hebben gemaakt en die door het ambtenarenapparaat eigenlijk een beetje met een kluitje in het riet werden gestuurd. Dat is al een tijdje geleden. Ik ben blij dat het nu wel genoemd wordt.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Het aantal dodelijke fietsongevallen neemt helaas weer toe. Dat is een landelijke trend en onderstreept het belang van aandacht voor fietsveiligheid. De financiële middelen in Voorschoten zijn beperkt. Het voorliggende voorstel getuigt van realisme. Een aantal bekende probleemsituaties met betrekking tot de fietsveiligheid wordt nu aangepakt. De kosten blijven binnen de reguliere verkeersexploitatie. Dat vinden wij belangrijk.

Zoals de Fietzersbond in zijn reactie terecht opmerkt, zijn er op nogal wat plekken te smalle fietspaden. Dat punt wordt aangepakt, maar we denken dat daar nog meer aandacht aan besteed kan worden. Dat wordt als een groot knelpunt ervaren. We denken toch dat je de Fietzersbond als ervaringsdeskundige mag inschatten. De Fietzersbond noemt uiteraard ook de fietspaaltjes, waar al eerder over gesproken is.

We willen het college oproepen om goed te blijven luisteren naar signalen uit de lokale samenleving en om te blijven proberen prioriteit te geven aan preventie in plaats van correctie achteraf. Bij fietsveiligheid gaat het overigens niet alleen om fietsers, maar ook om allerlei mogelijke objecten en ook om andere mensen waar je tegenaan kan rijden. It takes two to tango, heeft iemand vanuit het college ooit gezegd en dat klopt. Het zal bekend zijn dat de fractie van ONS Voorschoten van

mening is dat het fietsverbod in de Schoolstraat alleen zin heeft en meer veiligheid oplevert als het daar zo druk is als op zaterdag. De hele week een fietsverbod, zoals nu, had niet zo ingevoerd moeten worden. We roepen het college op om nu echt tempo te maken met die naar voren gehaalde tussentijdse evaluatie waar we al een tijd op aandringen. Bij dezen vraag ik het college dus wanneer wij de resultaten van die tussentijdse evaluatie kunnen verwachten.

Tot slot motie 148. We hebben aan de griffie bekendgemaakt dat we die motie graag mede-indienen. Dat staat er nog niet bij; dus bij dezen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Het is goed dat het plan er nu ligt. Wij zullen instemmen met het voorstel om het plan vast te stellen en over twee jaar te evalueren, maar razend enthousiast zijn we niet. We wachten nog steeds op het aanpakken van de rotonde in het Centrum. Hoelang duurt dat al wel niet? Twee of drie jaar. Sommige knelpunten staan niet eens in het Fietsveiligheidsplan; ik noem bijvoorbeeld het kruispunt Zwaluwweg - Valkeweg. Andere worden niet aangepakt omdat ze te duur zijn. En weer andere staan niet eens op de lijst van acht locaties op bladzijde 9, maar hiervoor is wel ineens € 60.000 beschikbaar; dat betreft de Multatulilaan. Maar goed, het is een eerste aanzet. Misschien kunnen wij er straks bij de uitvoering van het Milieubeleidsplan nog eens op terugkomen onder het motto: veilig fietsen is goed voor mens en milieu en dus ook voor Voorschoten.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. De VVD kijkt positief tegen dit plan aan. Dat zal u niet verbazen, want wij vragen al langere tijd aandacht voor het onderwerp fietsveiligheid. Zoals ook de SP in het verleden heeft gedaan, hebben wij een aantal enquêtes uitgevoerd, alweer een aantal jaren geleden. Daarbij riepen ook wij inwoners van Voorschoten op om aan te geven waar zij zelf tegenaan liepen, omdat wij als politici misschien blind zijn voor onze blinde vlekken. Daar is ook bij ons heel veel aandacht voor geweest en er is heel veel input voor geweest. Die input is in maart meegenomen in motie 135. Het is dus goed om te zien dat veel van de input die wij destijds hebben gekregen, in het Fietsveiligheidsplan is opgenomen. Verder is het ook positief dat het voorstel binnen het budget valt. We hebben inderdaad weinig middelen. We moeten daar een beetje creatief mee aan de slag gaan en daardoor moeten we dit ook temporiseren. Daar zijn we dus positief over. Het is gewoon goed om hiermee te starten.

Ik heb wel een puntje. Ik snap dat we moeten temporiseren en dat ondersteunen we ook, maar aan de andere kant hoop ik wel dat het college enige creativiteit naar boven kan halen om bepaalde punten die anders heel lang moeten wachten op een aanpak, misschien op een andere manier aan te kunnen pakken. Ik noem als voorbeeld locatie 11, de T-splitsing bij de Hoogvliet aan de Veurseweg. Die plek wordt door heel veel mensen echt als onveilig ervaren. Ik snap dat we de hele boel niet opeens kunnen openbreken en opnieuw kunnen inrichten. Dat is te duur. Aan de andere kant zal het, als we wachten op groot onderhoud, misschien nog tien tot vijftien jaar duren voordat we daar echt iets gaan doen. Ik zou het college dus willen vragen om daar met inwoners, met de Fietsersbond en wat mij betreft met de ANWB op een creatieve manier mee aan de slag te gaan. Er zijn genoeg deskundigen. Je hoeft niet altijd een hele weg open te breken om toch een kleine aanpassing te maken. Verder steunen wij uiteraard motie 148, die wij mede hebben ondertekend.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Voorschoten Lokaal heeft met belangstelling kennisgenomen van de actiepunten om de verkeersveiligheid voor fietsers in Voorschoten te bevorderen. Ook heeft Voorschoten Lokaal met instemming kennisgenomen van de geplande en reeds gerealiseerde verbeteringen in de infrastructuur. Dit doet de leefbaarheid van Voorschoten goed. Voorschoten Lokaal wil alleen opmerken dat het bij een aantal punten wat vraagtekens heeft, bijvoorbeeld over de Multatulilaan, die al werd genoemd door de PvdA. Wij zien daar eigenlijk geen echt gevaarlijke situatie. We zien het meer als een belofte om de niet doorgegane tweede ontsluitingsweg goed te maken. Ik noem bijvoorbeeld ook de uitrit bij de Engelse school. Alleen wanneer de school uitgaat, zijn er veel kinderen die het fietspad oplopen. Misschien kan de gemeente samen met de school kijken of daar een goedkopere oplossing voor is. Met name de gladheidsbestrijding vinden wij een belangrijk punt. Dat is de afgelopen winter uitstekend gegaan. Dat is dus netjes en goed van de gemeentewerkers. Voorschoten Lokaal stemt in met dit plan en kijkt met belangstelling uit naar de evaluatie over twee jaar. Ook steunen wij motie 148.

De heer **Lippinkhof** (D66): Voorzitter. Het is goed dat er nu een plan ligt om de fietsveiligheid in Voorschoten te verbeteren. We kunnen ons goed vinden in dit plan en we vinden het een belangrijke eerste stap om het fietsen in Voorschoten te bevorderen. Het is goed dat het plan tot stand is

gekomen in goede samenspraak met de Fietzersbond. Ik denk dat dat uiteindelijk de kwaliteit van het plan ten goede is gekomen. We willen de bespreking van dit onderwerp wel aangrijpen om het gesprek in deze raad over het fietsen in Voorschoten iets te verbreden. We hebben daartoe een motie opgesteld die met steun van verschillende partijen in deze raad vanavond wordt ingediend. Dank voor die steun. We hechten aan Voorschoten als fietsgemeente. Natuurlijk zouden wij graag zien dat fietsen overal op zo'n manier kan dat er voldoende ruimte wordt geboden met vrijliggende fietspaden en dat soort zaken, maar wij realiseren ons dat dit in de huidige financiële situatie weinig realistisch is. Daarom zoeken wij binnen die strakke financiële kaders welke mogelijkheden er wel zijn om het fietsen te bevorderen. Daarbij nemen wij als raad ook graag een eigen verantwoordelijkheid. Daarom spreekt de motie namens de raad uit de komende tijd het gesprek met inwoners, deskundigen, zoals de Fietzersbond, en het college aan te gaan over welke kansen er liggen om het fietsen in Voorschoten te bevorderen binnen de financiële kaders. De motie vraagt het college ook om hieraan vervolgens opvolging te geven. Daarnaast worden wij graag eerder dan over twee jaar op de hoogte gesteld van de ontwikkelingen op het punt van de fietsveiligheid in het dorp. Ook dit hebben we in de motie opgenomen. We hopen dat we hiermee een eerste stap kunnen zetten om het fietsen in Voorschoten dusdanig te bevorderen dat het echt een volwaardig alternatief voor de auto kan zijn. De motie, die mede wordt ingediend door GroenLinks, Voorschoten Lokaal, de VVD, de SP, het CDA, de PvdA en ONS Voorschoten, luidt:

"Motie 148.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d.11 juni 2020,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat:

- a. het binnen Voorschoten noodzakelijk is de verkeersveiligheid te verbeteren;*
- b. Voorschoten met gemiddeld met een 3,4 uit een beoordelingsschaal van 1 tot en met 5 sterren matig scoort in de verkiezingsuitslag van de fietsstad van het jaar 2020 van de Fietzersbond;*

overwegende dat:

- c. met het voorliggende raadsvoorstel Plan van aanpak fietsveiligheid een belangrijke eerste stap gezet wordt om de fietsveiligheid in Voorschoten te verbeteren;*
- d. verkeersveiligheid behalve over het voorkomen van ongelukken ook gaat over het bevorderen van de gezondheid, bijvoorbeeld doordat fietsen helpt tegen overgewicht, hart- en vaatziekten, diabetes en depressie (de Fietzersbond noemt dit verkeersgezondheid);*
- e. voor het verbeteren van de fietsveiligheid in Voorschoten een beperkt budget ter beschikking staat;*

spreekt uit:

- 1. het wenselijk te vinden dat de maatregelen die voortvloeien uit het Fietsveiligheidsplan, medio 2021 een daling van het aantal fietsslachtoffers ten opzichte van 2019 laat zien;*
- 2. de ambitie te hebben dat fietsen in Voorschoten een nog positiever effect krijgt op de gezondheid;*
- 3. in gesprek met inwoners en deskundigen op zoek te gaan naar makkelijke manieren om het gebruik van de fiets te bevorderen die binnen het bestaande budget gerealiseerd kunnen worden, bijvoorbeeld door het plaatsen van extra fietsenrekken;*

verzoekt het college:

- 1. medio 2021 de nieuwste cijfers over de fietsveiligheid met een duiding aan de raad te sturen;*
- 2. de onder 3 genoemde plannen en ideeën waar deze realistisch en betaalbaar zijn, uit te voeren zodra dit mogelijk is,*

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer **T Lam** (GroenLinks): Voorzitter. We zijn aangenaam verrast met het Plan van aanpak fietsveiligheid. Na een aanvankelijk wat moeizaam traject hebben we nu een lekker duidelijk en niet te lang plan voorgelegd gekregen met concrete punten voor verbetering van de fietsveiligheid. Het is goed om open te blijven staan voor andere punten waar de fietsveiligheid mogelijk nog in het geding is. Ook de door de Fietzersbond aangedragen punten zijn relevant om in gedachte te houden. Het is ook goed dat er geld beschikbaar komt voor de rotonde in het Centrum, want uiteindelijk blijft dat toch een relatief gevaarlijk punt. Het punt dat het CDA zojuist heeft gemaakt over de fietsenrekken bij het Centrum, is ook een terecht punt; dat wil ik even benadrukken. We zijn ook blij dat het beter markeren van fietspaden - feitelijk een betere belijning - een plek heeft gevonden in dit plan van aanpak. Dat is een voorbeeld van een relatief eenvoudige oplossing die de veiligheid zichtbaar verbetert. Kortom, na heel veel jaren absentie is er nu een Fietsveiligheidsplan. Daar zijn we erg blij mee. Complimenten aan het college.

Wethouder **Spil**: Voorzitter. Ik neem aan dat wij hier gewoon blijven zitten als we praten.

De **voorzitter**: Ik heb u in een vergadering nog nooit zover weg zien zitten.

Wethouder **Spil**: Ik zie een deel van u ook niet, maar dat geeft niet, want ik heb wel geluisterd en ik heb veel meningen en opmerkingen gehoord. Die laat ik bij u als raad, maar ik heb ook vragen gehoord. De vragen van het CDA zijn vrij laat binnengekomen; vandaar dat ze nog niet beantwoord zijn. Maar ik kan in ieder geval wel vertellen dat, als we een schouw gaan houden, de Fietzersbond ook meegaat. Die wordt daar dus ook onze partner in. Dan gaat het zowel over de paaltjes als over andere zaken.

Zoals u al zei, wordt er nu snel geacteerd op de Bachlaan. Dat wil ik eigenlijk zeggen van dit hele plan. Ik vind dat dat met veel kennis van zaken maar ook met veel liefde voor de fietsveiligheid is geschreven door de ambtenaren. Als er opmerkingen en vragen komen, merk ik ook dat ambtenaren heel snel gaan kijken, bijvoorbeeld bij de British School. Die werd nu een paar keer genoemd. Eén van u heeft mij daar vorige week op geattendeerd. De ambtenaren zijn ter plekke gaan kijken en hebben ter plekke afspraken gemaakt. We zijn in gesprek. In die zin is dit dus natuurlijk niet in steen gegoten en kunnen zaken die op een bepaald moment belangrijker zijn, altijd even naar voren gehaald worden, of niet. Daarmee is het dus toch wel een dynamisch document.

Wat de Schoolstraat-evaluatie betreft: dat weet ik niet precies. Het is jammer dat we in deze setting zitten, want normaal zitten de ambtenaren naast me; dan kan ik even spieken en dan krijg ik het antwoord. Ik heb op mijn telefoon gespiekt maar ik heb geen antwoord gekregen. Maar ik weet wel dat het in de planning staat en dat ze ermee bezig zijn. De verkeersmaatregelen in het Centrum worden binnenkort sowieso allemaal nog even onder de loep genomen, waaronder ook zaken zoals de rotonde in het Centrum. Er is ook geld voor het onderzoek. Dat onderzoek is nu uitgezet en gaat plaatsvinden. Als je dat daadwerkelijk goed wil aanpakken, ben je ongelooflijk veel geld kwijt. We begrijpen met z'n allen dat dat er niet in zit, maar we zijn wel op zoek naar subsidies en we hebben al verschillende subsidies kunnen bemachtigen. Als het onderzoek gedaan wordt, is er dus ook kans dat een deel van de oplossingen uitgevoerd zou kunnen worden.

Hetzelfde geldt voor de opmerking over de T-splitsing bij de Veurseweg. Ik heb even met de ambtenaren overlegd. Zij zullen daar opnieuw gaan bekijken wat daar de problemen zijn, want het is inderdaad net opgeknapt. Ik wil daarbij wel onderscheid maken tussen verkeerskundigen die kennis hebben van verkeer en emoties van inwoners die dingen zien gebeuren. Als de verkeerskundigen ernaar kijken en verder niet kunnen zien hoe je dit nog veiliger kunt maken of welke oplossingen verder nog mogelijk zijn, houdt het op een gegeven moment ook op. Ik zeg niet dat dat zo is, maar ik wil wel even die winstwaarschuwing geven. In de korte tijd dat ik hier zit, heb ik al heel wat mensen gesproken die met allerlei voorbeelden kwamen van hoe ongelooflijk gevaarlijk dingen zijn: sommige wegen moeten dicht en andere wegen moeten eenrichtingsverkeer krijgen. Inwoners vinden daar natuurlijk allemaal iets van. Daar moeten we ook naar luisteren en naar kijken, maar uiteindelijk zijn de verkeerskundigen degenen die kennis van zaken hebben en die kunnen aangeven of het nuttig is om zaken aan te pakken. Het gaat immers niet alleen om de maatregelen die je neemt. Het heeft ook heel veel te maken met gedrag.

De Multatulilaan werd genoemd. Voor zover ik heb begrepen, is dat gewoon een lopend project en gaan we dat verder uitwerken.

Tot slot de motie. Die kunnen wij als college omarmen door iets vaker een evaluatie te doen en te laten zien wat er met de cijfers gebeurt en ook door samen met de inwoners te bekijken welke kleine maatregelen verder nog mogelijk zijn. Dan denk ik niet meteen aan de Voorstraat en de Schoolstraat, maar ook aan de dertien andere wijken - hoeveel wijken heeft Voorschoten precies? - waar ook mensen wonen die vast en zeker ideeën hebben voor hun eigen leefomgeving. Ik hoorde dat de SP dat drie jaar geleden al gedaan heeft. Dat is mooi. Daarmee heb ik volgens mij de vragen beantwoord.

De heer **Maassen** (SP): Ik wil alleen aangeven dat wij er helemaal niet negatief tegenover staan als het gemeentebestuur dat initiatief nu neemt, want in drie jaar kan er ook een hoop veranderen.

De **voorzitter**: Er is behoefte aan een tweede termijn.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Ik vraag alleen dringend aandacht voor het knooppunt Pape-
laan - Veurseweg bij de Hoogvliet. U moet daar echt eens gaan kijken. Ik ben daar een halfuur geweest en het is echt een heel erge situatie. Ik wil het niet dramatiseren, maar het is daar echt een totale chaos, echt waar.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ik zou het college willen vragen toch te concretiseren wanneer de raad uiterlijk meer informatie krijgt over het tussentijdse evaluatieplan van het fietsverbod in de Schoolstraat. Anders gaan we het onbedoeld toch weer voor ons uitschuiven. Het halve dorp is er nu op aan het wachten. Wat gaan we nou doen, uiterlijk?

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor haar antwoorden. Ik sluit me helemaal aan bij de woorden van de heer Bremmer over de bewuste verkeerssituatie bij de Hoogvliet, overigens ook met begrip voor wat ik de wethouder hoorde zeggen. Ik werd heel even getrig-
gerd door wat ik de wethouder hoorde zeggen over het onderzoek naar de rotonde voor het ge-
meentehuis. Begrijp ik nou dat dat onderzoek nog niet eens is uitgezet? In mijn beleving was het namelijk eigenlijk de bedoeling dat dat vorig jaar of uiterlijk dit jaar zou gebeuren. Ik zou dus graag even een duiding van de status daarvan willen krijgen.

Wethouder **Spil**: Voorzitter. Wat de vraag over de Veurseweg betreft: ik heb net gezegd dat de ambtenaar daar nog een keer gaat kijken. Dat gaat dus al gebeuren. Ik ben ondertussen met de ambtenaar op afstand aan het appen over wanneer het onderzoek, de evaluatie, gedaan wordt in de Schoolstraat, maar ik heb nog geen antwoord. Dat houdt u dus nog te goed. Het onderzoek naar de rotonde gaat beginnen. Dat is uitgezet en we hebben een partij gevonden die dat gaat uitvoeren. Daar is zij nu mee begonnen.

De **voorzitter**: We gaan over tot de besluitvorming.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Ik dacht dat ik in de tweede termijn een heel concrete vraag aan het college heb gesteld.

Wethouder **Spil**: Ik heb een concreet antwoord gegeven, namelijk dat ik het nu nog niet weet en dat we daarop terug zullen komen.

De **voorzitter**: We gaan nog een keer pogen om tot het einde van de beraadslaging en tot besluitvorming te komen. Soms gaat dat zo. De motie is in feite overgenomen. Wordt daar dan nog daar-
over gestemd? Niet. De motie is overgenomen. Sommige dingen gaan in elke gemeente toch net iets anders. Prima.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

8. Voorlopig Ontwerp Milieubeleidsplan (MBP) (raadsregistratienummer Z/42183/187623)

De **voorzitter**: De afgelopen tijd is samen met de gemeenteraad en inwoners nagedacht over een nieuw Milieubeleidsplan. Er zijn bijeenkomsten geweest en er was een flitspeiling. Dat was allemaal input voor dit plan. Het Milieubeleidsplan is in feite een visie op energie en klimaat. Het is de para-

plu voor het gemeentelijke beleid op dit terrein. Voorgesteld wordt om te besluiten dat het plan voldoende voldragen is om voor inspraak te worden vrijgegeven en om dat na deze vergadering ook te doen.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Het werd wel een beetje tijd dat er in Voorschoten een Milieubeleidsplan kwam. In dat opzicht zijn wij dus blij dat er een stuk ligt. We hebben bij het lezen van het stuk wel een beetje zitten zoeken wat we nou eigenlijk aan het lezen waren. Hadden we het nou over een concept? Hadden we het nou over een maatregelenmodule? Hadden we het nou over een inventarisatie? Dat was enigszins verwarrend. Daar hebben we een beetje mee zitten stoeien, maar volgens mij is dit gewoon het beginpunt van een heel mooi traject naar een goed Milieubeleidsplan, waar ook een aantal concrete punten in staan waar wij ons in kunnen vinden, zoals betaald parkeren ... Nee, in betaald parkeren kunnen wij ons absoluut niet vinden; dat zult u mij nooit horen zeggen. GroenLinks dacht iets binnengehaald te hebben, maar dat kunnen ze echt vergeten! Ik wilde zeggen dat ik heel tevreden ben met punten zoals het bevorderen van elektrisch rijden en het bevorderen van biodiversiteit. Dat zijn gewoon heel concrete dingen die op Voorschotense schaal toepasbaar en behapbaar zijn. Daar hebben wij altijd voor gepleit. En betaald parkeren is natuurlijk totaal onrealistisch!

Maar ik denk wel dat de thema's en de doelen echt duidelijker en concreter moeten worden uitgeschreven in het definitieve stuk. Wij zullen daarom motie 145 van het CDA en de PvdA steunen. Het vliegwieleffect is belangrijk. Ook in de desbetreffende motie van het CDA kunnen wij ons vinden. Ik heb in de commissievergadering al aangegeven dat er een hele lijst van verenigingen, stichtingen, individuen en functionarissen worden genoemd die allemaal een taakje krijgen, zoals het er nu uitziet. Ik zou toch willen kijken of het mogelijk is om dat meer te bundelen, zodat je veel minder versplintering krijgt. De budgetten voor dit Milieubeleidsplan moeten vooral gespendeerd worden aan concrete milieumaatregelen en duurzaamheidsmaatregelen en niet te veel aan externen en torenhoge loonkosten. Je ontkomt er natuurlijk niet aan om daarvoor mensen in te zetten, maar er moet wel focus daarop zijn.

Verder is het goed dat ons amendement met betrekking tot het robuust rioolsysteem inmiddels door enkele partijen mede is ondertekend. Ik denk dat het amendement voldoende duidelijk is. Gelet op de spreektijd zal ik het niet helemaal toelichten. Mocht daar behoefte aan zijn, dan hoor ik dat graag van de collega's, maar dat amendement dienen wij uiteraard in. Het amendement, dat mede wordt ingediend door het CDA en ONS Voorschoten, luidt:

"Amendement 094.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 11 juni 2020,

gezien het raadsvoorstel nr. Z/42183/187623 d.d. 4 mei 2020,

constaterende dat:

- *op pagina 36 van het VOMBP als doel staat genoemd: 'Het aanbrengen van een Robuust stelsel: De hoofdgemalen afkoppelen van het lozen op het vuilwater riool, waarmee door een 'hoofd persleiding' de afvoer van Voorschoten naar de Zuivering Leiden Zuidwest garandeert';*
- *op pagina 39 van het VOMBP als opgave staat genoemd: 'Het aanbrengen van een Robuust stelsel: De hoofdgemalen afkoppelen van het lozen op het vuilwater riool, waarmee door een 'hoofd persleiding' de afvoer van Voorschoten naar de Zuivering Leiden Zuidwest garandeert';*

overwegende dat:

- *de Voorschotense raad in zijn vergadering van 18 november 2018 heeft besloten dat continuering van huidig beleid in eerste instantie uitgangspunt moet zijn voor het IWKp 2019-2023;*
- *de Voorschotense raad in zijn vergadering van 16 mei 2019 amendement 059 heeft aangenomen en dat dit amendement zegt dat eerst de uitkomsten van de lopende onderzoeken (Optimalisatie Afvalwater Studie (OAS) Zuivering Leiden Zuidwest) én de maatregelen van*

het Hoogheemraadschap van Rijnland worden afgewacht voordat Voorschoten zal overwegen welke aanvullende maatregelen nog nodig zijn;

- de AOS, waarvan de uitkomsten directe invloed zouden kunnen hebben op de verwerking van afvalwater uit Voorschoten en derhalve op maatregelen die Voorschoten al dan niet zou moeten nemen, nog niet is afgerond;*
- de genoemde tekst in het VOMBP spreekt over concrete maatregelen en hiermee vooruitloopt op de uitkomsten van de OAS;*

Besluit:

het voorgestelde besluit als volgt te wijzigen:

Onderstaande passage op pagina 36 van het VOMBP:

'Het aanbrengen van een Robuust stelsel: De hoofdgemalen afkoppelen van het lozen op het vuilwater riool, waarmee door een 'hoofd persleiding' de afvoer van Voorschoten naar de Zuivering Leiden Zuidwest garandeert. Hiermee wordt het rioolstelsel in de wijken minder belast, waarmee meer bergend vermogen ontstaat voor hemelwater in vuilwater riool in een gemengd stelsel'

en onderstaande passage op pagina 39 van het VOMBP:

'Het aanbrengen van een Robuust stelsel: De hoofdgemalen afkoppelen van het lozen op het vuilwater riool, waarmee door een 'hoofd persleiding' de afvoer van Voorschoten naar de Zuivering Leiden Zuidwest garandeert. Hiermee wordt het rioolstelsel in de wijken minder belast, waarmee meer bergend vermogen ontstaat voor hemelwater in vuilwater riool in een gemengd stelsel. Dit is afhankelijk van een Optimalisatie Afvalwater Studie (OAS) Zuivering Leiden Zuidwest'

Beide te vervangen door:

'De hoofdgemalen zijn aangesloten op het vrijvervalrioel. Dit is niet wenselijk. Op basis van de uitkomsten van een Optimalisatie Afvalwater Studie (OAS) Zuivering Leiden Zuidwest en nadat bekend is welke maatregelen het Hoogheemraadschap van Rijnland treft, zal Voorschoten afwegen welke aanvullende maatregelen nog nodig zijn.'

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Met het vaststellen van het voorlopige ontwerp voor het Milieubeleidsplan formuleren we onze ambities om ons leefmilieu een kwaliteitsimpuls te geven en gezonder te maken. We kijken uit naar de uitkomsten van de inspraak en hopen ook dat dit aanleiding geeft tot burgerinitiatieven, slimme aanpakken en oplossingen.

Er zijn vanavond bijzonder veel moties en de amendementen. Daar nodigt livevergaderen blijkbaar toe uit na een moties- en amendementenlockdown. Motie 144 van de PvdA over burgerparticipatie is sympathiek, maar wat ons betreft is het overbodig om in een motie daarom te vragen, omdat het vanzelfsprekend hoort te zijn. We zullen de motie wel steunen, maar het is niet nodig om extra tijd te besteden aan de behandeling daarvan.

Motie 145 gaat over het meetbaar, concreet en realistisch maken van doelen. Dat vinden wij uiteraard ook belangrijk. De wethouder gehoord hebbende in de commissievergadering, wil zij het ook op deze manier aanpakken. We zullen de motie steunen als zij niet direct door het college wordt overgenomen.

Amendement 094 van de VVD, het CDA en ONS Voorschoten kunnen wij ondersteunen. Een financieel besluit over extra rioolingrepen om de waterkwaliteit te verbeteren, kan op z'n vroegst in de eerstkomende Kadernota worden genomen.

Wat amendement 099 van het CDA en de PvdA betreft: op zich staan wij positief ten opzichte van het iets anders formuleren. Toch horen we hierover graag eerst nog het advies van het college.

Motie 147 van het CDA over het vliegwieleffect hebben wij medeondertekend, omdat we mooie ambities vaststellen in het voorliggende stuk en ook zo veel mogelijk willen bereiken met de beperkte middelen. Het strategisch inzetten van mens en geld heeft een hoger rendement en kan ook nog eens zorgen voor meer verbinding in de samenleving. De wethouder gehoord hebbende in de commissievergadering, wil zij het ook op deze wijze aanpakken.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. De raad wordt gevraagd om in te stemmen met zowel het voorlopig ontwerp als met het vrijgeven daarvan voor inspraak. Dat zijn twee besluiten die aan de raad worden voorgelegd. We zien het document weliswaar als een belangrijke stap om te komen tot een definitief Milieubeleidsplan, maar we hebben toch nog wel wat vragen en bedenkingen over onderdelen daarvan. Daarom hebben wij ons aangesloten bij een initiatief vanuit het CDA voor het indienen van amendement 099. Dat komt er de facto op neer dat we ons als raad op dit moment niet inhoudelijk uitspreken over alle onderdelen van het document, maar uitsluitend besluiten dat we het document goed vinden en dat het voldoende basis geeft om het vrij te geven voor inspraak. Graag een reactie van het college op dat amendement.

Zoals u weet, heeft de PvdA het college enkele schriftelijke vragen gesteld. Door de beantwoording daarvan weten we inmiddels wat het college onder inspraak verstaat. Het gaat om het publiceren van het voorlopig ontwerp op de website van de gemeente en het anderszins onder de aandacht brengen hiervan. Wij zien niet echt onder de indruk van het uitnodigende karakter dat hiervan uitgaat naar de burgers in Voorschoten. Het lijkt een beetje op een moetje, waar misschien enkele zeer betrokkenen op zullen reageren. Maar het zal aan veel Voorschotenaren voorbijgaan als inspraak op deze manier gestalte krijgt. Dat betreuren wij. Daarom dienen wij samen met het CDA twee moties in. Motie 144 sluit in feite naadloos aan bij het standpunt van het college dat we aan het begin van het Milieubeleidsplan kunnen lezen, namelijk dat we lering moeten trekken uit de verbeterpunten uit de evaluatie van het vorige Milieubeleidsplan. Dat betekent in ieder geval dat als je doelen formuleert, die doelen concreet en voor Voorschotenaren herkenbaar moeten zijn, de resultaten meetbaar moeten zijn en de doelen realistisch moeten zijn. In de vorige zomer hebben wij datzelfde gevraagd aan wethouder Lamers. We hebben het gehad over tussendoelen en meetbaarheid. De wethouder heeft ons toen gemeld dat ze daarvoor zou zorgen, maar veel doelen in dit document zijn nog niet meetbaar. Daarom onze motie 144, die het college daartoe oproept. Dat zal er niet alleen aan bijdragen dat de raad zijn controlerende taak beter kan vervullen; het is volgens ons ook belangrijk voor herkenbaarheid en draagvlak in de Voorschotense gemeenschap. De motie, die mede wordt ingediend door het CDA en ONS Voorschoten, luidt:

"Motie 144.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 11 juni 2020,

overwegende dat:

- *de opgaven voor de energietransitie, klimaatadaptatie, milieukwaliteit en duurzaamheid groot zijn;*
- *het realiseren van doelstellingen op het gebied van energietransitie, duurzaamheid, klimaatadaptatie en milieukwaliteit alleen kans van slagen heeft als de Voorschotense gemeenschap betrokken wordt bij het formuleren van concrete en haalbare doelen en de vertaling hiervan in concrete activiteiten;*

constaterende dat:

- *het voorlopig ontwerp-MBP uitsluitend in het hoofdstuk over energietransitie een afzonderlijke paragraaf 'duurzame communicatie' heeft opgenomen;*
- *in deze paragraaf het accent ligt op 'informereren, verwijzen en laten zien';*

van mening dat:

- *het draagvlak vanuit de Voorschotense gemeenschap voor het meedenken en meedoen toe zal nemen als geformuleerde doelen herkenbaar en realistisch worden geacht;*
- *het daarom belangrijk is dat vanuit de verschillende geledingen van de Voorschotense gemeenschap niet alleen wordt deelgenomen aan de totstandkoming van een uitvoeringsplan, maar tevens aan het formuleren van de gemeentelijke doelen die hieraan ten grondslag liggen;*
- *door raad en college vervolgens helder wordt gecommuniceerd en beargumenteerd op welke wijze de uitkomsten van burgerraadpleging worden verwerkt in beleidsplan en uitvoeringsplan;*

verzoekt het college ervoor zorg te dragen dat in het Plan van Aanpak over de communicatiestrategie wordt beschreven hoe het college invulling geeft aan burgerparticipatie die zowel gericht is op doelformulering als op de totstandkoming en uitvoering van het uitvoeringsplan,

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 145 gaat over burgerparticipatie. Daar heb ik net al iets over gezegd naar aanleiding van de beantwoording van de vragen. Voor ons is belangrijk dat het bij burgerparticipatie niet alleen gaat om het uitvoeren van door de gemeente vastgestelde doelen, maar dat mensen ook daadwerkelijk worden betrokken bij het formuleren van die doelen, waarin zij zich herkennen, die zij uitvoerbaar achten en waarvoor zij zich willen en kunnen inzetten. Daarom roept 145 het college op om hieraan aandacht te besteden in het plan van aanpak voor de communicatiestrategie. De motie, die mede wordt ingediend door het CDA en ONS Voorschoten, luidt:

"Motie 145.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 11 juni 2020,

overwegende dat uit de evaluatie van het vorige MBP drie verbeterpunten kwamen (blz. 4 voorlopig ontwerp MBP):

- niet alle ambities waren realistisch (de invloed van de gemeente is beperkt);*
- het had te weinig focus (beperkte middelen, veel doelen);*
- het bood te weinig flexibiliteit (bij veranderende context);*

constaterende dat:

- het voorliggende voorlopig ontwerp een belangrijke stap is, gericht op de ontwikkeling van een definitief ontwerp dat in oktober 2020 aan de raad wordt voorgelegd;*
- het voorlopig ontwerp vooral een feitendocument is waarin ambities worden geformuleerd die in deze fase van beleidsvorming slechts ten dele zijn vertaald in concrete doelstellingen;*

van mening dat:

- het wenselijk is dat zowel gemeenteraad als college lessen trekken uit de evaluatie van het vorige MBP en de naar aanleiding hiervan geformuleerde verbeterpunten;*
- het daarom wenselijk is dat het definitieve ontwerp-Milieubeleidsplan zowel lange termijn doelstellingen bevat als concrete en realistische (tussen)doelen voor de periode 2021-2024;*

verzoekt het college ervoor zorg te dragen dat de geformuleerde (tussen)doelen in het definitieve ontwerp-Milieubeleidsplan concreet, meetbaar en realistisch zijn,

en gaat over tot de orde van de dag."

Afrondend nog een aantal specifieke punten. De beschikbare financiële middelen voor de ontwikkeling en de uitvoering van het Milieubeleidsplan zijn beperkt. Daarom hebben we samen met het CDA een amendement ingediend. Als eerste stap zien wij de mogelijkheid om, als het amendement wordt overgenomen, hiervoor alvast wat extra geld te reserveren. Dit is geen onderwerp waarover de besluitvorming vanavond aan de orde komt, maar dit komt straks terug wanneer wij begin juli ook over de Kadernota praten. Ik zou het toch wel prettig vinden om hier van het college een eerste reactie op te krijgen.

Ten slotte nog twee hele kleine dingen. Komt er één loket voor alle vragen van burgers of ondernemingen uit Voorschoten over klimaat, milieu en duurzaamheid? Dat zou op zich heel handig zijn.

De uitsmijter van vanavond: wat is het nu? Is het doel nu nog steeds een energieneutraal Voorschoten in 2030, zoals staat op bladzijde 6 van het voorlopig ontwerp van het Milieubeleidsplan? Of - zie het antwoord op de vragen van de Partij van de Arbeid - is dat inmiddels 2050?

De heer **Bos** (GroenLinks): Voorzitter. In de commissie WRG hebben wij als GroenLinks al aangegeven dat wij dit een goed voorlopig ontwerp voor het Milieubeleidsplan vinden en dat het vrijgegeven kan worden voor inspraak. Vorig jaar hebben we nog wel aangegeven dat er tot dat moment eigenlijk een beperkte burgerparticipatie was geweest. Met de flitspeiling die uitgevoerd is, is dat goed opgepakt. Daar hebben ook veel mensen aan meegedaan, meer dan 800 Voorschotenaren. Dat vinden wij positief. In de afgelopen maanden hebben mensen door corona heel veel kennisgemaakt met allerlei digitale communicatiemiddelen. De aanpak om flitspeilingen te doen en meer gebruik te maken van digitale middelen, willen wij dus graag bij meer onderwerpen zien.

Het amendement van de VVD, het CDA en ONS Voorschoten over het robuuste stelsel zullen wij steunen. Dat is in lijn met wat wij hebben afgesproken en het keert terug bij de Kadernota. We hopen dat het onderzoek van het hoogheemraadschap dan echt een keer afgerond is. Voor GroenLinks blijft het streven naar een goede waterkwaliteit een belangrijk doel, waarbij een goed functionerend rioolstelsel noodzakelijk is.

Bij de motie van het CDA hebben we wel een bedenking. Er wordt gesproken van "een vliegwieleffect". Het kenmerk van een vliegwiel is dat het zwaar is en eigenlijk moeizaam op gang komt. Je moet er heel veel energie in stoppen om het aan het draaien te krijgen. Als het eenmaal draait, vliegt het en blijft het enorm draaien. De vraag is of u eigenlijk niet een sneeuwbaaleffect wil, want een sneeuwbal is makkelijk op gang te brengen. Als de ondergrond, sneeuw, goed is, pakt het snel op en wordt het steeds sneller groter. Welk effect wilt u dus eigenlijk met uw motie bereiken? Dat zouden we graag nog van u horen.

De heer **Maassen** (SP): Meneer Bos, is dat een taalkundige of een natuurkundige vraag?

De heer **Bos** (GroenLinks): Zelfs als natuurkundige vraag kan die nog dubbel zijn, want het is natuur én natuurkundig.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Er staat in dit concept-Milieubeleidsplan heel veel waar je moeilijk tegen kan zijn, maar het is nogal algemeen. Het bijbehorende uitvoeringsprogramma ontbreekt. Daar zou je de nodige concretisering in kunnen verwachten. Over dat nog ontbrekende uitvoeringsprogramma wil ik graag wat meer inbrengen. Wat kosten betreft gaan we elkaar bij de Kadernota treffen. Dat betreft dus ook de persleiding; die is nu niet aan de orde. Maar over dat uitvoeringsprogramma gaat volgens de huidige planning, zoals die in de bijlage staat, in oktober niet door de raad besloten worden. Dat betekent het nodige voor het definitieve Milieubeleidsplan. Dat wil ik bij dezen graag meegeven. Als dat definitieve Milieubeleidsplan niet een heel stuk concreter is dan dit concept, gaat dat een rem zetten op de goedkeuring van het definitieve beleidsplan, omdat we niet betrokken worden bij de concretiseringsslag ervan. Daar is dus echt nog het nodige werk te doen - andere fracties hebben daar ook al op aangedrongen - want anders krijgen we een vastloper bij de aanname van het beleidsstuk.

Er zijn drie moties en twee amendementen. Deels hebben we het gisteren doorgegeven en deels vandaag. Dat was laat; dat geef ik ronduit toe, maar wij willen beide amendementen en de drie moties graag mede-indienen. Burgerparticipatie is natuurlijk belangrijk. Op concreter formuleren hebben we in de commissie al aangedrongen, zoals meerdere fracties dat gedaan hebben. De persleiding is nu niet aan de orde. Er wordt van ons geen inhoudelijke stemming verwacht. Dan wordt het toch wat dun wat we hier met elkaar doen. En wat het vliegwieleffect betreft: het is ons om het even of het een vliegwiel of een sneeuwbal is. Als het maar meer wordt als het eenmaal in beweging is gezet. Daar gaat het uiteindelijk om.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Ik zal het omwille van de tijd kort houden. Ik heb een paar opmerkingen. Meneer Bos, het gaat ons inderdaad om het multiplicatie-effect van de maatregelen. Wijkambassadeurs hebben bijvoorbeeld een geweldige uitstraling. Ik noem ook het bergen van water. Er zijn een aantal maatregelen die niet te veel kosten maar die snel multipliceren. Dat is wat we bedoelen. U bedoelt dat misschien ook met "sneeuwbaaleffect", maar dat is de intentie van onze motie. De motie, die mede wordt ingediend door D66 en ONS Voorschoten, luidt:

"Motie 147.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 11 juni 2020,

gehoord de beraadslaging van de commissievergadering d.d. 20 mei 2020,

overwegende:

- *het beoogd effect - namelijk dat het VO MBP (bijlage 1) tot doel heeft een overkoepelende paraplu te bieden voor de hoofdthema's op het gebied van duurzaamheid. Het is een visiedocument, ofwel een overzichtelijk feitendocument van de stand van zaken, opgave en kansen waar de gemeente voor staat op het gebied van duurzaamheid, en welke rol zij in de totaalopgave op zich wil/kan nemen;*
- *dat het VO MBP een visiedocument is, een beleidsstuk op basis waarvan een uitvoeringsprogramma kan worden opgesteld;*
- *dat na inspraak door samenleving bruikbare input kan worden opgehaald welke kan worden meegenomen bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma;*
- *dat bij het vervolgproces burgerparticipatie (t.b.v. het uitvoeringsprogramma) men zich gaat richten op het gezamenlijk uitvoeren van de maatschappelijke opgaven op het gebied van energie en klimaat;*
- *beperkte financiële middelen;*

verzoekt het college bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma in lijn met de gestelde prioritering van beleidskeuzes, het 'vliegwieleffect' van maatregelen mede in overweging te nemen,

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer De Graaf heeft al iets verteld over het gezamenlijke amendement. Ik zie dit Milieubeleidsplan als een prima start. We toetsen als het ware marginaal. Het is prima om het door te sturen en inspraak erover te ontvangen. In die zin is het juridisch geen volle toets, waarbij je elk woord weegt. Dat hebben wij bedoeld met ons pleidooi om het beslispunt zo precies te formuleren, want ik houd van precisie. Maar we steunen het dus uitdrukkelijk en deze formulering heeft ook een bestuurlijk-juridische achtergrond. Het amendement, dat mede wordt ingediend door de PvdA en ONS Voorschoten, luidt:

"Amendement 099.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 11 juni 2020,

gezien het raadsvoorstel nr. Z/42183/187623 d.d. 4 mei 2020,

overwegende dat:

- a. de raad van Voorschoten voornemens is dit najaar te besluiten over het definitieve milieubeleidsplan (MBP);*
- b. in de tussenliggende periode inspraak op het concept-MBP mogelijk is, waarvan de opbrengst zal worden betrokken bij de verdere besluitvorming;*
- c. van de raad op dit moment niet zozeer een inhoudelijke uitspraak over het MBP verlangd wordt, maar dat thans kan worden volstaan met de vaststelling dat het MBP in de huidige vorm voldoende voldragen is om voor inspraak te worden vrijgegeven;*

Besluit:

Beslispunt 1 te vervangen door:

- 1. dat het concept-Milieubeleidsplan in de huidige vorm voldoende basis vormt om vrij te geven voor inspraak;*
- 2. het voorlopig ontwerp-Milieubeleidsplan vrij te geven voor inspraak;*

en het huidige beslispunt 2 om te nummeren naar beslispunt 3."

Wij steunen verder alle amendementen en moties voor zover we die niet zelf als eerste hebben ingediend. Daar zijn we mee akkoord. Ik wil nog iets vragen over het verminderen van de hoeveelheid restafval. Als je restafval minder vaak ophaalt bij de bewoners, bijvoorbeeld één keer in de drie of vier weken, denken we dat ze meer gedwongen worden om aan scheiding te doen. Dat is

dus een heel eenvoudige en goedkope maatregel om dat te promoten. Misschien kun je dan overwegen om in plaats daarvan één keer plastic huis aan huis op te halen. Ik denk dat dat ook een relatief goedkope en effectieve maatregel is.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Voorschoten Lokaal is een beetje teleurgesteld over het ambitieniveau zoals dat uit de in het MBP gestelde doelen blijkt. De meestvoorkomende doelen zijn "aangehaakt zijn", "stimuleren" en "faciliteren". Of het nu gaat om het opwekken van elektriciteit, duurzame mobiliteit of warmte voor de gebouwde omgeving, telkens zien we weer dezelfde copy-paste. Als voor zulke vage doelen ruim € 1 miljoen gevraagd wordt, wordt er wel wat meer duidelijkheid verwacht, zodat wij, de raad, en de inwoners weten wat er precies met hun geld gedaan gaat worden. Nergens in het voorlopig ontwerp kunnen de inwoners lezen dat hier ruim € 1 miljoen voor wordt gereserveerd en nergens staat wat ze daarvoor terugkrijgen, behalve een aangehaakte gemeente die stimuleert of faciliteert dat de inwoners het zelf mogen doen.

U vraagt om het voorlopig ontwerp vrij te geven voor inspraak. Natuurlijk kunnen wij daar niet tegen zijn, maar wij vinden het wel heel belangrijk dat er een aantal amendementen worden aangenomen. Gelukkig heb ik al gehoord dat erg veel amendementen aangenomen zullen worden. Dat doet mij deugd. Wij gaan graag mee met alle moties en alle amendementen.

Wethouder **Spil**: Voorzitter. Dit is een concept-Milieubeleidsplan. Daar is wel het een en ander aan voorafgegaan. Er zijn ook al zaken gerealiseerd, bijvoorbeeld het Bouwloket, waar inwoners expliciet informatie kunnen vragen over allerlei duurzaamheidszaken. Ook de flitspeiling werd al genoemd en er zijn meer dingen tot stand gekomen. Maar we willen natuurlijk veel meer. Voor 2030 streven we naar een paar grote stappen op het gebied van duurzaamheid. In 2050 moeten we gewoon duurzaam zijn. Dit plan geeft daar een eerste aanzet voor. Ik heb al gehoord dat u wilt dat het allemaal veel concreter wordt. Ik heb in de commissievergadering al aangegeven dat het veel verschillende onderwerpen zijn. Per onderwerp is er dus een verschillend niveau van concreetheid. Op sommige punten is concreetheid moeilijk te geven, omdat wij als Voorschoten niet in de lead zijn bij grotere ontwikkelingen, die bijvoorbeeld door het Rijk worden geïnitieerd. Ik noem bijvoorbeeld de maatregelen naar aanleiding van de Urgenda-uitspraak, waar het Rijk nu op gaat acteren. Motie 145 vraagt om heel concreet, meetbaar en realistisch te zijn. Natuurlijk willen we dat met z'n allen zijn, maar we kunnen niet alle doelen zo concreet maken als we daarbij afhankelijk zullen zijn van andere partijen. Dat wil ik wel gezegd hebben. We willen het dus zo veel mogelijk doen. Daarom is het goed dat het Milieubeleidsplan ter inzage komt voor de inwoners. Dat is een eerste stap. Vervolgens kunnen we het ook concretiseren, maar het eigenlijke werk begint met de burgerparticipatie, de inwonerp participatie.

Mevrouw Persoon zei dat de rol van de gemeente klein is. De rol van de gemeente is inderdaad klein, omdat we niet zoveel geld en niet zoveel middelen hebben, maar ook omdat we maar één van de spelers zijn in het gebeuren. Ik hoorde ooit een prachtige metafoor: als gemeente speel je met z'n allen in een grote zandbak. Iedereen die kleine kinderen heeft, weet dat kleinere kinderen een spel spelen. Je kunt daar als ouder naar kijken. Je weet eigenlijk niet wat ze precies doen, maar onderling weten die kinderen precies welk spel ze spelen. Ze kunnen het spel ook van het ene op het andere moment veranderen. En elk kind weet wat zijn rol is. Daar moeten wij als gemeente ook naartoe: iedere keer kijken wat onze rol is en wat we kunnen doen. Dat betekent dat we grotendeels kunnen regisseren, omdat we die rol kunnen nemen, en dat we kunnen initiëren. Het gaat dus om al dat soort natuurlijke rollen en natuurlijk ook om het zelf verduurzamen van vastgoed, dus ook daar je eigen rol in nemen. Iedere keer moet je per onderwerp en per keer echt kijken wat de rol van de gemeente kan zijn om dat vlieg wiel in gang te zetten. Het voorbeeld van de sneeuwbal vond ik ook leuk, maar dan wil ik wel een hele sneeuwstorm met heel veel sneeuwballen hebben, want het is niet één ding. Er moeten heel veel verschillende dingen gebeuren. Ik zie dan dus een sneeuwballengevecht voor me. En ja, dat werkt alleen in de winter. Dat is ook bij infrarood zo. Dat is jammer, ja. We moeten een metafoor zoeken die ook in de zomer werkt.

Er werd een opmerking gemaakt over het afvalbeleid en over wat daar mogelijk is. Daar zouden we nu een prachtige boom over kunnen opzetten. Dat gaan we niet doen, want ook het afvalbeleid komt terug met de evaluatie van het afvalbeleid. Het afvalbeleidsplan gaat ook gemaakt worden. Dan zullen er gewoon heel gedegen afwegingen gemaakt moeten worden: ga je over op Diftar, dus betalen door de vervuiler, of niet? Er moeten gewoon keuzes gemaakt worden. Voorscheiden of nascheiden? Er is van alles over te zeggen. We zullen ook heel nadrukkelijk bij de gemeenten om ons heen gaan kijken. In Leiden gaan ze nascheiden. In Wassenaar werken ze met Avalex en heb-

ben ze een hele andere manier van omgaan met afval. Uiteindelijk zullen we kaders stellen waarbinnen wij het afvalbeleid vorm zullen geven.

Ik kom bij de moties en de amendementen, allereerst bij motie 144 over het communicatieplan. Daar heb ik in de commissievergadering ook al over gesproken. We zijn daarmee bezig. Naar aanleiding van een vraag van de PvdA, die vroeg om een publieksvriendelijke versie van dit Milieubeleidsplan, zijn we heel hard aan de slag gegaan. We hebben met stoom en kokend water een hele mooie publieksvriendelijke versie gemaakt op één A4, waarin heel duidelijk staat wat er in het plan staat. Ik weet dat die bij de griffie ligt en ik hoop dat die verder verspreid kan worden. Die zal dan vervolgens ook meegenomen worden in de communicatie richting inwoners, zodat ze niet het hele stuk hoeven te lezen, maar daarin gewoon kunnen zien waar het plan over gaat en waar ze eventueel inspraak over hebben. Zorgdragen voor de communicatie vind ik dus een beetje een open deur. In die zin zouden wij die motie ontraden.

Ik zei al iets over de concrete, meetbare en realistische doelen: zo veel mogelijk. Dan kunnen we met motie 145 instemmen. Ik kan u echt niet garanderen dat we op al die punten heel erg concreet zullen worden als we afhankelijk zijn van heel veel andere partijen.

Met amendement 094 over het vrijvervalrioel kunnen wij heel goed leven, want er staat nadrukkelijk in het plan dat we dat gaan doen. Dat is natuurlijk nooit de bedoeling. We willen gewoon een onderzoek doen. Het hoogheemraadschap moet nog met feiten en cijfers in een rapport komen. En uiteindelijk leggen we dit aan u als raad voor: wat is wijsheid, wat levert het de inwoner op en wat kost het? Daar wordt dus aan gewerkt en dat amendement kunnen we omarmen.

Er is ook amendement 099 over een andere formulering van de beslispunten. Voor mij klinkt het een beetje semantisch. Als college kunnen we er dus niet zoveel mee. Eigenlijk staat er hetzelfde, maar dan anders. Zo lezen we dat amendement. Ik laat het dus aan de raad over. Als het hetzelfde is maar dan anders geformuleerd, vraag ik me af wat het verschil is en waarom het nodig is.

In de commissievergadering heb ik ook al over het vliegwieleffect gesproken. Dat is de enige manier om vanuit je rol als gemeente uiteindelijk ervoor te zorgen dat er veel meer gaat gebeuren: zorgen dat er een vliegwieleffect, een sneeuwbaaleffect of verzin het maar gaat ontstaan. Ook motie 147 kunnen wij dus omarmen.

De **voorzitter**: Er is behoefte aan een tweede termijn.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. "De rol van de gemeente is beperkt"; ik citeer de wethouder. Natuurlijk is de rol van de gemeente in die zin beperkt dat je het niet alleen kunt doen, maar tegelijkertijd vind ik dat de manier waarop en de context waarin de wethouder dit formuleert, erg weinig ambitie uitstraalt. Voor een GroenLinks-wethouder vind ik dat eigenlijk wel jammer. Dat is één.

Twee. De wethouder vindt de motie over burgerparticipatie overbodig. Ik moet eerlijk zeggen dat de totstandkoming van die motie ook voeding vond in de beantwoording van de schriftelijke vragen van de PvdA door het college. We hebben gevraagd om een toelichting te geven op het onderscheid tussen inspraak en participatie. Eerlijk gezegd zijn wij weinig onder de druk van die beantwoording. We vinden de beantwoording nogal formalistisch. We treffen, ook in de discussie, niets aan over ideeën om gebruik te maken van andere instrumenten dan de traditionele instrumenten. We treffen niets aan over ideeën om je te laten inspireren door ervaringen in andere gemeenten met burgerfora en andere nieuwe vormen van betrokkenheid. We hebben dat al eerder bepleit, maar we horen daar niets van. Tegen die achtergrond moet u die motie begrijpen.

Wat de andere motie betreft: natuurlijk begrijpen wij dat je niet elk doel met hele heldere kwalitatieve doelstellingen kunt formuleren. U heeft toegezegd dat u dat daar waar mogelijk zult doen. Ik zou ook nog een ander element willen meegeven van de leerervaringen waarover u in uw voorlopig ontwerp spreekt: breng focus aan. Als je in het Milieubeleidsplan 30 of 40 doelstellingen hebt geformuleerd die allemaal in dezelfde orde staan, is de vraag of dat nog voldoende hanteerbaar is.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Dank voor de beantwoording. Over ons amendement samen met de PvdA over de formulering hebben we overleg gehad met de griffie. Het sluit ook aan bij formuleringen in de omschrijving van het agendavoorstel. U zegt dat u het verschil niet ziet of dat u er geen bezwaar tegen heeft, maar ik denk dat het preciezer geformuleerd is en dat het uw be-

leid ondersteunt. Ik vraag dus uw medewerking en uw steun daarvoor. Er is dus geen enkele sprake van het niet steunen van het plan.

Wethouder **Spil**: Voorzitter. Dank voor deze toelichting, meneer Bremmer. Ik heb groot vertrouwen in de griffier. Als hij zegt dat dit een betere juridische manier is om het te beschrijven en als je hetzelfde beschrijft, denk ik dat we daar als college mee kunnen instemmen.

De PvdA heeft een paar opmerkingen gemaakt. Ik denk niet dat het heel wijs is om de discussie nu te voeren. Ik ben net begonnen als uw wethouder. Ik heb de ambitie voor 2030 neergelegd. The proof of the pudding is in the eating. Laten we dus eerst de pudding gaan eten en dan over een paar maanden kijken hoe ambitieus we zijn.

De **voorzitter**: We zijn gekomen aan het eind van de beraadslaging en we gaan over tot de stemmingen, te beginnen met de amendementen.

In stemming komt amendement 094.

Het amendement wordt met algemene stemmen aangenomen.

In stemming komt amendement 099.

Het amendement wordt met algemene stemmen aangenomen.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter, over welk voorstel spreken wij nu? Heb ik het goed begrepen dat wij nu spreken over het voorstel zoals dat overeenkomt met de tekst van ons amendement?

De **voorzitter**: Ja, daarom wordt er eerst gestemd over amendementen. Het gaat nu om het door de aanneming van de amendementen aangepaste voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

In stemming komt motie 144.

De motie wordt bij handopsteken aangenomen met 11 tegen 7 stemmen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de SP, de PvdA, D66, het CDA, Voorschoten Lokaal en ONS Voorschoten ervoor hebben gestemd.

In stemming komt motie 145.

De motie wordt met algemene stemmen aangenomen.

In stemming komt motie 147.

De motie wordt met algemene stemmen aangenomen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we nog één agendapunt doen en daarna kort gaan pauzeren. Lukt dat u allemaal nog? Ja, dat is het geval.

9. Opstellen en vaststellen wensen en bedenkingen bij Concept-RES Holland Rijnland (raadsregistratienummer Z/20/042310/186875)

De **voorzitter**: In het Akkoord van Parijs is afgesproken dat de opwarming van de aarde wordt beperkt tot minder dan twee graden. Het Klimaatakkoord is de nationale invulling van dat akkoord. Er is een belangrijke rol voor gemeenten en de regio's. Iedere regio moet een Regionale Energie Strategie (RES) opstellen. In onze regio Holland Rijnland is nu zo'n concept-RES opgesteld. Het gaat over onderwerpen zoals warmte en elektriciteit, maar ook energiebesparing en mobiliteit. Het ligt nu als concept voor bij de raad om wensen en bedenkingen mee te geven. Die worden dan meegenomen bij de verdere uitwerking.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Het is een hele eer om het spits te mogen afbijten. De RES is en blijft een heel weerbarstig stuk. Er ligt een rijksopgave waaraan we als regio invulling moeten geven. Dat geldt dus ook voor Voorschoten. Daar is niks op tegen. De wethouder liet in de commissie WRG weten dat de RES een flexibel document is. De actualiteit kan tot aanpassing leiden. De zandbak waarover we net hoorden, is misschien wel een hele mooie metafoor die we best zouden kunnen omarmen. Daar is niks mis mee. Maar hoe flexibel is nou "flexibel"? We zoomen graag even in op het warmtenet. We lezen in de informatiebrief van het college dat zich op het punt van het warmtenet een unieke kans gaat voordoen. We kennen ook reclames voor producten die we helemaal niet willen hebben en waarin gezegd wordt: "Het is uniek." We zeggen overigens niet dat we geen warmtenet willen; zo erg is het ook weer niet, wethouder en college. Maar we hebben begrepen dat we hier wel op een heel korte termijn een besluit over moeten gaan nemen. Is die warmterotonde nou wel zo goed voor onze inwoners? We weten het niet. We gaan er nog over praten, maar we hebben op dit moment wel onze twijfels. En er is geen plan B. Ja, die 200 windmolens en nog wat meer zonnepanelen. Dan zien we liever een plan C. Dat is waterstof. Daarvoor ligt er tenslotte een uniek transportsysteem. Zijn die Denen zo gek dat zij daar nu wel mee aan de slag gaan en lopen wij achter op Denemarken? We zijn benieuwd. Wij hopen dat we in regioverband echt heel serieus gaan kijken naar dat waterstofgebeuren, want dat is echt belangrijk. Wij hopen dat de wethouder dat ook wil bepleiten.

De heer **Maassen** (SP): ONS Voorschoten is mede-indiener van amendement 097. Een van de punten daarin is dat er moet worden gekeken naar alternatieven voor de warmterotonde. Moet ik het amendement in combinatie met de bijdrage van de heer Zeelt zo begrijpen dat de bedoeling van het amendement is dat waterstof de vervanging is van de warmterotonde?

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Nee hoor, het amendement is het amendement en dat ondersteunen we. Het gaat er alleen om dat wij het een belangrijk punt zouden kunnen vinden in de verdere uitwerking van de RES. Zo moet u dat lezen.

De RES is niet via burgerparticipatie tot stand gekomen. Het is feitelijk een uitvloeisel van het Klimaatakkoord. Daar is wel wat kritiek op geweest in het land. Die kritiek hebben wij ook wel een beetje. Maar goed, we gaan ermee aan de slag. We vinden het vreselijk belangrijk - dat vindt u ook terug in het amendement - dat onze inwoners hier zeer nadrukkelijk bij betrokken worden. Het gaat om draagvlak; dat is heel erg belangrijk. Gelet op de spreektijd wil ik het hierbij laten. Het amendement hebben we mede-ingediend en dat bevelen we uiteraard van harte aan.

De heer **Reinke** (VVD): Voorzitter. Met de brief van 2 april 2020 van het dagelijks bestuur van Holland Rijnland wordt de gemeenteraad de kans geboden zijn zienswijze bekend te maken op het concept van de Regionale Energiestrategie, de RES. Op 11 mei heeft over dit thema een vooroverleg van woordvoerders van onze raad plaatsgevonden in verband met een overleg voor de woordvoerders in de Leidse regio. Daarbij hebben mevrouw Schroot en mevrouw Eshuis getracht gemeen delers te vinden binnen deze raad. Dat hebben zij overigens zeer kundig gedaan. Tijdens de bespreking van de zienswijze van de RES in de vergadering van de commissie WRG op 20 mei hebben bijna alle commissieleden zienswijzen naar voren gebracht. Het is dan ook spijtig dat deze zienswijzen niet zijn opgenomen in de wensen en bedenkingen in het bijgevoegde schrijven aan het dagelijks bestuur, temeer omdat dit het moment is om enige democratische legitimiteit aan de RES te verschaffen.

Omdat er veel is gezegd tijdens de voornoemde vergaderingen en met het door D66, GroenLinks, ONS Voorschoten en de VVD ondertekende amendement, waaruit wel blijkt wat onze aanbevelingen zijn, hoeft niet alles te worden herhaald. Het belang van regionale samenwerking dient nogmaals te worden onderstreept. Wat verder van wezenlijk belang is om deze transitie in ons energieverbruik te kunnen bewerkstelligen, is aandacht voor mogelijkheden in bijsturing van de RES met de kennis van het moment. Het simpelweg massaal inzetten van windenergie en zonne-energie, zonder de zekerheid dat we hiermee inderdaad verminderde afhankelijkheid van fossiele energieopwekking kunnen bewerkstelligen, is gewoonweg niet realistisch. Gelukkig bestaan er veelbelovende initiatieven die hopelijk op korte termijn wel degelijk soelaas zullen bieden: waterstofgas, kernenergie; wie weet wat de toekomst brengt? Dat is de reden waarom we voorzichtig dienen te zijn met bijvoorbeeld de afschrijving van ons huidige leidingnetwerk. We willen wel alvast aanstippen dat onder de alternatieve duurzame energieopwekkers wij niet zo'n voorstander zijn van houtovens of biomassacentrales.

In zekere mate geldt het voornoemde ook een beetje voor de warmterotonde, waar eveneens veel onzekerheid over leeft. De RES moet dan zicht houden op de uitvoerbaarheid van dergelijke maatregelen en moet waar mogelijk ruimte laten voor alternatieven. De maatregelen in het kader van de RES zullen verder niet gestoeld worden op dwang. Slechts stimulerende maatregelen zullen leiden tot draagvlak, dat nodig is voor deze transitie. Aangezien draagvlak voor participatie van burgers al wordt uitgewerkt in de RES 1.0, zoals ons in ieder geval wordt beloofd op pagina 7 van de concept-RES, achten wij amendement 098 overbodig. Mochten burgerinitiatieven leiden tot nieuwe ontwikkelingen, dan zou dat ook kunnen leiden tot bijsturing met de kennis van het moment, zoals voorgesteld in amendement 097. Het amendement, dat mede wordt ingediend door D66, ONS Voorschoten en GroenLinks, luidt:

"Amendement 097.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 11 juni 2020,

gezien het raadsvoorstel nr. Z/20/042310/186875,

overwegende dat:

- *het onderwerp 'uitvoeringslijn Warmte' in de concept-RES Holland Rijnland voor een belangrijk deel is gebaseerd op plannen met heel veel onzekerheden over het gebruik van restwarmte uit het Rotterdamse havengebied, de zogenoemde warmterotonde;*
- *in het geval de warmterotonde, om welke reden dan ook, niet uitgevoerd kan worden in onze regio, de concept-RES als enig alternatief 'bijna 200 windmolens van 3 MW in 2050' noemt;*
- *er niet buiten de regio is gezocht naar een alternatief voor de warmterotonde, die per slot van rekening ook op warmte van buiten de regio is gebaseerd;*
- *in de concept-RES meermalen de formulering 'afdwingen' wordt gebruikt;*
- *maatschappelijk draagvlak en betaalbaarheid cruciaal zijn voor de uitvoerbaarheid van de energietransitie;*
- *afdwingen haaks staat op het bereiken van maatschappelijk draagvlak en daarmee de uitvoerbaarheid onzekerder wordt;*
- *het provinciale coalitieakkoord onvoldoende aansluit op de ambities van de voorliggende concept-RES;*

Besluit:

de voorgestelde ontwerpbrief 'wensen en bedenkingen op de concept-RES Holland Rijnland' als volgt aan te vullen:

W&B 4: Bij de geplande periodieke herijking van de RES moet er aandacht blijven voor mogelijkheden van innovatie en bijsturing met de kennis van het moment. Denk hierbij aan het mogelijk beschikbaar komen van alternatieven als groen synthetisch gas of waterstof. Op deze wijze kunnen de best passende middelen worden ingezet om de doelstelling te behalen.

W&B 5: Bij voorgestelde maatregelen als de warmterotonde moet er zicht blijven op de uitvoerbaarheid en de mate waarin het bijdraagt aan het uiteindelijke doel: de reductie van CO₂-uitstoot op de middellange termijn.

W&B 6: De maatregelen in het kader van de RES kunnen niet gestoeld zijn op dwang, bijvoorbeeld daar waar het eigendomsrecht in het geding komt. Het is daarom van groot belang om bij de uitwerking aandacht te hebben voor stimulerende maatregelen die maatschappelijk draagvlak behouden en bij voorkeur vergroten. We roepen Holland Rijnland op om bij het Rijk aan te dringen op het beschikbaar stellen van adequate instrumenten hiervoor.

W&B 7: Wij roepen Holland Rijnland expliciet op om aan te dringen op een actievare rol van de provincie Zuid-Holland in het RES-dossier."

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Het gebeurt niet zo heel vaak maar tot op zekere hoogte kan de SP zich herkennen in de bijdrage van de VVD. Maar er zijn ook elementen waarin wij ons helemaal niet kunnen herkennen, want een medaille heeft natuurlijk altijd twee kanten. Laat ik beginnen met het deel waarbij wij ons goed kunnen aansluiten. Ook de SP heeft hele grote moeite met het greenwashen van biomassacentrales en het stoken van houtpallets door die als "duurzaam" aan te merken. Wat mijn fractie betreft wordt dit expliciet uitgesproken en is het misschien moge-

lijk om amendement 097, dat daarover gaat, daartoe aan te vullen. Dat hadden we misschien eerder moeten bedenken, maar dat idee schiet me nu pas te binnen. Wat dat betreft dus waardering.

Wat alternatieven betreft: in de commissie hebben wij de degens al even gekruist over waterstof en kernenergie. Mijn fractie ziet kernenergie niet als duurzaam. Dat is trouwens ook een zwaar gesubsidieerde vorm van energie. Waterstof wordt inderdaad vaak genoemd als alternatief, maar wat mijn fractie betreft - volgens mij wordt dat ook gesteund door de wetenschap - is waterstof geen energiebron maar een opslagmiddel. Daarom verbaast het mijn fractie een beetje dat dat nu in dit amendement juist als alternatief wordt genoemd.

Wij hebben grote moeite met de warmterotonde, ook omdat het geen echt duurzame energie is die daarmee naar onze huishoudens komt. Het is gewoon het afvangen van de kolenstook die in de haven van Rotterdam plaatsvindt. Zolang daar geen duurzame energie wordt gebruikt, is de warmterotonde in feite ook geen duurzame energie. Het is ook een hele grote investering. Alternatieven daarvoor zoeken vinden wij heel belangrijk; dat moet snel gebeuren. Wij hebben liever geen warmterotonde; wij hebben liever een alternatief. Wij vinden echter dat de alternatieven die nu worden genoemd in wens en bedenking 4 in het amendement, net de verkeerde kant opgaan. Daar hadden ook andere alternatieven kunnen staan. Misschien is het beter om daar geen alternatieven te noemen, maar om wel expliciet te benoemen dat biomassa wat ons betreft geen alternatief is.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Wij kunnen de conceptzienswijze van het college onderschrijven, met dien verstande dat wij met amendement 098 een kleine aanvulling op het eerste punt voorstellen, zoals u ziet. Het amendement, dat mede wordt ingediend door GroenLinks, het CDA, ONS Voorschoten, Voorschoten Lokaal en de SP, luidt:

"Amendement 098.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 11 juni 2020,

gezien het raadsvoorstel bij agendapunt 9,

overwegende:

- a) het belang dat college en raad uitspreken van het gebruiken van de kracht van de samenleving om stappen te maken op dossiers als warmte, energiebesparing en mobiliteit;*
- b) de constatering dat maatschappelijke initiatieven hierin een belangrijke rol spelen;*
- c) dat naast het aangeven van de belangrijkheid van hun rol in de RES daarbij ook concreet moet worden gemaakt hoe deze samenhangt met de bredere RES en wat daarbij de verschillende rollen van de gemeenten zouden zijn;*

Besluit:

het voorgestelde besluit / de ontwerpverordening als volgt te wijzigen / aan te vullen:

Toe te voegen aan W&B 1:

Maatschappelijke initiatieven die een bijdrage leveren aan de energietransitie zijn een cruciale schakel bij het boeken van successen. Voorschoten zou graag zien dat de (belangrijkheid van de) rol van de samenleving in het nemen van regie en eigenaarschap nadrukkelijker en concreter verwoord wordt in de RES 1.0."

Amendement 097 gaat ook over goede toevoegingen aan de conceptzienswijze. Daarbij benadrukken wij het belang van de mogelijkheid van bijsturing op grond van innovatieve ontwikkelingen; dat is punt 4. Waterstof wordt daar als voorbeeld genoemd. Dat lijkt mij op zichzelf daarom niet zo wezenlijk voor de beoordeling van het totale amendement. Het benadrukken van het eigendomsrecht bij punt 6 wordt ook door ons gedeeld, maar tegelijkertijd zouden we willen waarschuwen voor een soort "vrijheid, blijheid"-benadering, die het realiseren van belangrijke doelstellingen die we met elkaar nastreven, onmogelijk maken. Kortom, zorgvuldig laveren met verstandig beleid zal hierbij ook in de toekomst het motto zijn.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Voorschoten Lokaal kan zich vinden in de wensen en bedenkingen zoals deze zijn verwoord in de zienswijze. Voorschoten Lokaal zou het

daarnaast een positief signaal vinden wanneer de gemeente hier ook zelf stappen in zet en dus het goede voorbeeld geeft, bijvoorbeeld door Zon op Voorschoten te ondersteunen bij het vinden van meer daken voor het zonnepanelencollectief. Verder kunnen wij ons ook vinden in de twee amendementen, 097 en 098. Daar gaan we ook voor stemmen. Ik heb alleen wel een vraagje. Dat is grappig, want de heer De Graaf had dat ook. Met amendement 097 wordt bij W&B 6 aangevuld dat er geen dwang gebruikt mag worden. Ik kan het verkeerd hebben, maar is het niet zo dat de overheid soms, als dat nodig is, juist dwang moet toepassen? De rechter moet af en toe gewoon toetsen dat dingen terecht gebeuren. Ik maak me er een beetje zorgen over of dat wel helemaal in de context zit, maar misschien begrijp ik het niet helemaal goed.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Omwille van de tijd houd ik het heel kort. Wij steunen amendement 098. Ten aanzien van amendement 097 is de teneur een beetje in de lijn van de heer De Graaf. Wij wachten de reactie van het college af. Dan bepalen we ons definitieve stemgedrag.

De heer **Bos** (GroenLinks): Voorzitter. De benaming "Regionale Energiestrategie" roept het beeld op van een plan dat allesomvattend is voor de energie in de regio. In werkelijkheid is de opgave vanuit het Nationaal Programma RES relatief eenvoudig. De opdracht is om aan te geven hoeveel duurzame energie met zon en wind in 2030 opgewekt kan worden in de regio als bijdrage aan de landelijke doelstelling. Die doelstelling is 35 terawatt. Dat zijn een heleboel getallen. Daarnaast is de opgave om in kaart te brengen wat de warmtevraag is en wat het warmteaanbod is in de regio, ook tot 2030. In Holland Rijnland is ervoor gekozen om dit aan te vullen met energiebesparing en mobiliteit. Verder is het energieakkoord van Holland Rijnland als basis genomen. Wij zijn hier blij mee. Dit heeft geleid tot een uitgebreid concept van de Regionale Energiestrategie, waar GroenLinks best tevreden over is, al blijven er een aantal wensen en bedenkingen. Hierbij sluiten we aan bij de wensen en bedenkingen die al door het college zijn geformuleerd. Samen met D66 en de VVD hebben we daar nog een aanvulling op met amendement 097.

In de RES speelt het warmtenet een belangrijke rol in het warmteaanbod. Dat is ongeveer 20% of zelfs nog meer van het warmteaanbod dat voorzien wordt voor 2030. Dat laat tegelijkertijd het belang van deze regionale aanpak zien, want zo'n groot infrastructuurproject zou gewoon niet mogelijk zijn als je kijkt naar een gemeente op zichzelf. Dit kan alleen op een grote, regionale schaal. Het is echter wel goed om snel duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of het warmtenet haalbaar is en daarnaast om te bekijken welke alternatieven er zijn als het toch niet mogelijk blijkt te zijn. Wij ondersteunen het amendement van de PvdA over de maatschappelijke alternatieven. Dat hebben we ook medeondertekend.

Ik wil nog iets toevoegen aan de opmerkingen over kernenergie. In het beeld dat ik geschetst heb, is die vraag niet aan de orde. Kernenergie is sowieso iets wat op landelijk niveau ligt, want als je dat regionaal moet doen, zou je moeten aangeven waar je in deze regio een kernenergiecentrale zou willen zien. Wat waterstof betreft: dat is inderdaad een opslag, maar mocht er toch, net als met de warmerotonde, ergens een grote bron zijn waar veel duurzame energie beschikbaar komt die kan leiden tot groen gas of tot waterstof, dan zijn dit middelen die we in een regio heel goed zouden kunnen gebruiken, maar daar is nu geen directe aanleiding toe.

De heer **Reinke** (VVD): Ik zou kunnen wachten tot de tweede termijn, maar ik denk dat dit nu opheldering behoeft. Wij begrijpen ook dat we niet zelf kunnen beslissen over een kernenergiecentrale. Het gaat ons hierom: mochten bepaalde alternatieven in de toekomst toch soelaas bieden omdat er verder onderzoek naar wordt gedaan en mocht er voortschrijdend inzicht bestaan over welke vorm van energie dan ook, behalve de middelen die wij zojuist hebben uitgesloten, dan kan de RES op dat moment wellicht heroverwogen worden. Vandaar; ik noemde maar een proefballonetje. Misschien moeten we ons dus niet verliezen in te veel kernenergie.

De heer **Bos** (GroenLinks): Ik heb daar verder geen reactie op.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. D66 kijkt nuchter naar de concept-RES en heeft net als velen nog veel vraagtekens die in de loop van het proces duidelijker zullen worden. Gedurende het proces dat we met elkaar doorlopen, zullen we er scherp op blijven letten dat het resultaat, de stip op de horizon, het verminderen van de CO₂ in de atmosfeer, niet uit het oog verloren wordt. In de commissie WRG hebben we aangegeven dat we de wensen en bedenkingen graag aangevuld willen zien. Het amendement hebben we gezamenlijk met de VVD en GroenLinks opgesteld en is inmiddels ook ondertekend door ONS Voorschoten. Kort samengevat willen we dus dat het resultaat, de

CO₂-reductie, nimmer uit het oog verloren mag worden en willen we extra aandacht voor alternatieven, waaronder groen gas, indien de warmterotonde om welke reden dan ook niet realistisch is; dus meer aandacht voor plan B of, zoals dat ook al werd genoemd, plan C. In het vervolgproces moet het accent vooral op het draagvlak en op participatie liggen om resultaat te bereiken. Gebruik daar dan passende middelen en formuleringen bij. We willen onze wethouder en de regio steunen in de gesprekken met de provincie om de rol van het huidige provinciale coalitieakkoord glad te trekken. Dit is vooral voor de regio van belang, bijvoorbeeld omdat uitbreiding van het aantal windmolens nu nauwelijks mogelijk is.

Dan nog iets over de tweede wens en bedenking in het raadsvoorstel. Het doen van een bod is lastig leesbaar. Zoals ik het in eerste instantie las, geeft het college hiermee aan nu al een bod te willen doen. Dat vinden wij te voorbarig, maar wellicht lezen wij de formulering anders dan zij bedoeld is. Graag horen we van het college wat hier precies staat en of het de formulering eventueel kan aanpassen, zodat het misverstand kan worden opgelost.

Wat amendement 098 van de PvdA betreft: we hebben sympathie voor het zo spoedig mogelijk concretiseren. We vragen het college of dit amendement op dit moment in het proces passend is.

Wethouder **Spil**: Voorzitter. Ik begin met de laatste vraag van D66. Wat hier voorligt, is het besluit om de wensen en bedenkingen over de concept-RES kenbaar te maken. Dat zegt dus nog niets over het uiteindelijke bod. In het proces - dat is uitgesteld door corona - zullen het uiteindelijke definitieve bod van de RES en de maatregelen die op dat moment bekend zijn, 1 juli komen. Dat is dus nog heel ver weg: over een jaar zijn we op dat punt.

Ik denk dat u een groot deel van de discussies die ik heb gehoord, vooral als raad onderling moet gaan voeren. Op de warmterotonde komen we nog uitgebreid terug, want daar moeten we vrij snel besluiten over nemen. Daar zijn we dus druk mee bezig. Dat wil ik hier dus even los van koppelen, want dat wordt een apart traject.

Ik heb gisteren overleg over de RES gehad met Holland Rijnland. Dat is de eerste keer dat ik kennismaakte met alle mensen. Ik vind het goed om een paar dingen nog even toe te lichten. Er zijn heel veel zienswijzen ingediend. Er zijn volgens mij gemeenten die zeventien zienswijzen hebben ingediend. Er is gesproken over hoe we daar precies mee omgaan, met de amendementen. Er zal geprobeerd worden om de belangrijkste zaken, de hoofdlijnen, op korte termijn zo goed mogelijk te gaan beantwoorden. Vervolgens zullen ze de feitelijke vragen zo veel mogelijk gaan beantwoorden. Daarbij speelt bijvoorbeeld Liander, dat ook partner is van de RES, een belangrijke rol. Allerlei vragen over de gasleidingen, het gebruik daarvan enzovoort komen daar dus terug. Daar zitten dus ook gewoon mensen met kennis van zaken. Er zullen zaken zijn die hun sporen zullen vinden in de RES. Natuurlijk zullen participatie en communicatie uitgebreid terugkomen, waarbij de communicatie vooral vanuit de RES georganiseerd gaat worden. Dat is namelijk natuurlijk het technische verhaal; dat is de communicatie over waar we het over hebben. De participatie zal ook gemeentelijk ingezet moeten worden. Daarin krijgt de gemeente dus een belangrijke rol. Daarbij verwijs ik weer naar het eerder geaccordeerde Milieubeleidsplan, dat daarin natuurlijk een belangrijke rol gaat spelen om te zorgen dat de participatie bij dit traject gaat lopen.

De rol van de provincie staat in de zienswijze en komt dus op die manier onder de aandacht. Als u het belangrijk vindt, zou ik u ook willen adviseren om eens te gaan lobbyen bij de eigen partijen in de provincie, want er is inderdaad een patstelling: aan de ene kant zegt de RO "buiten de rode contouren zo weinig mogelijk bouwen" en tegelijkertijd zegt de duurzaamheid "zo veel mogelijk windmolens bouwen". Dat zal ook een politiek proces zijn binnen de provincie zelf.

Heroverwegingen zijn er natuurlijk altijd. Ik kan uitgebreid ingaan op alles wat u nu gezegd heeft over waterstof en over van alles, zoals de gasleidingen die gebruikt kunnen worden, maar ik denk dat we op andere momenten nog tijd genoeg krijgen om verder op die discussies in te gaan. Dit gaat voornamelijk over de zienswijze op dit concept-RES.

De **voorzitter**: Is er behoefte aan een tweede termijn?

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter, is het mogelijk om kort te schorsen? Ik heb in de eerste termijn de suggestie gedaan om het amendement aan te passen. Daarover zou ik even willen overleggen voordat we verdergaan met de tweede termijn.

De **voorzitter**: Dan wil ik dat combineren met mijn plan om toch al na dit onderwerp even te pauzeren voor mensen die een sanitaire stop of wat dan ook moeten maken. Maar dan wil ik liefst niet veel langer dan vijf minuten schorsen. U overlegt dus even of u rent even naar de sanitaire voorziening. Houd wel afstand en komt u dan meteen terug, want we hebben nog een fors stuk agenda.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: We gaan even na wie nog een tweede termijn nodig heeft.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik heb twee opmerkingen. Ten eerste wil mijn fractie zich graag aansluiten bij de ondertekenaars van amendement 097. Dat amendement wordt als volgt gewijzigd. Bij besluitpunt W&B 4 wordt aan het einde een zin toegevoegd, namelijk "Biomassa wordt niet als alternatief gezien."

De **voorzitter**: Het is bijzonder dat iemand die nu medeondertekent, gelijk de wijziging doorgeeft. Ik zie bij de eerdere indieners geen bezwaar. Heeft u allemaal genoteerd dat in amendement 097 bij W&B 4 deze zin wordt toegevoegd: "Biomassa wordt niet als alternatief gezien"?

De heer **Maassen** (SP): Dat is uiteraard in overleg met de andere ondertekenaars gebeurd.

De **voorzitter**: Amendement 097 is dus aldus gewijzigd.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik wil graag uitleg over W&B 6 over die dwang. Het maakt niet uit wie die uitleg geeft. Misschien de VVD, omdat die bovenaan staat.

De heer **Reinke** (VVD): Dit ziet bijvoorbeeld op gedeeltelijke onteigening van een dak voor zonnepanelen. Een dergelijke onteigening dient altijd aan de wet getoetst te worden. Daar kan de wetgever in voorzien om wel of niet een mogelijkheid te bieden voor onteigening. Wij zien die mogelijkheid liever niet. Wij zien liever stimulerende maatregelen voor het opwekken van alternatieve energie.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. In beginsel kunnen ook wij amendement 097 steunen, maar ik wil toch nog wel even de reactie van het college, van de wethouder, op dit punt.

Wethouder **Spil**: Voorzitter. Het college kan de amendementen steunen.

De **voorzitter**: We gaan over tot de besluitvorming.

In stemming komt het gewijzigde amendement 097.

Het gewijzigde amendement wordt met algemene stemmen aangenomen.

In stemming komt amendement 098.

Het amendement wordt aangenomen met 14 tegen 4 stemmen, waarbij de **voorzitter** constateert dat alle fracties met uitzondering van de VVD-fractie ervoor hebben gestemd.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

10. Jaarrekening 2019 (raadsregistratienummer Z/19/038280/171628)

De **voorzitter**: De gemeenteraad wordt gevraagd om de jaarrekening vast te stellen en daarbij een aantal besluiten te nemen, onder andere over de bestemming van het resultaat. Het bijzondere is dat we vanavond alleen de beraadslaging doen. De besluitvorming volgt in de raadsvergadering van 9 juli, omdat we dan een definitief, eventueel gewijzigd raadsvoorstel hebben na afstemming met de accountant. De complete accountantsverklaring moet nog komen. Er zijn moties en amendementen. Die kunnen gewoon in de beraadslaging in twee termijnen worden meegenomen. Na twee termijnen stoppen we. Het vervolg hebben we dus op 9 juli.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Er is nu een vloedgolf aan uitgewerkte werkzaamheden en besluiten ontstaan. Dat is voor ons een zorgelijke constatering. Daarbij komt dat de eerste helft van 2020, gegeven de uitgebarsten pandemie, nou niet direct de verwachting schept dat we op dit punt met een inhaalslag bezig zijn geweest. De fractie van ONS Voorschoten heeft op 21 mei technische vragen gesteld over de Jaarrekening 2019. Die zijn deze week, op dinsdag, beantwoord. Dat was wederom veel te laat. De communicatie in de commissie Burger en Bestuur tussen onze fractie en het college heeft daarom niet behoorlijk kunnen plaatsvinden. De wethouder heeft in de commissie Burger en Bestuur zijn excuses daarvoor aangeboden. Op mijn verzoek hebben we vanmiddag een gesprek gehad, met een kopje koffie maar met nadruk - op mijn verzoek - zonder koekje. Dat was een prima gesprek. We hebben het gehad over een aantal vragen die we hadden ingediend en waarbij nog wat toelichting nodig is. De wethouder heeft toegezegd dat hij daarop zal terugkomen. Wellicht is dat ook interessant voor de rest van de raad. Belangrijk daarbij was dat we een vraag hadden gesteld over een deelnemersbijdrage in Alliander van € 620.000. Het antwoord op onze vraag was dat er geen deelnemersbijdrage is, maar die wordt wel genoemd op pagina 151. Daar klopt dus iets niet, maar dat kan met een tabel te maken hebben. Het kan een deelname zijn in een nv waarbij dividend uitgekeerd wordt waarvan is afgesproken dat dat wordt ingehouden, maar dan staat het daar verkeerd.

Het tweede punt is heel concreet en valt onder beslispunt 6, eigenlijk 6b, dat ter besluitvorming voorligt wanneer we over de jaarrekening besluiten. Dat gaat om € 84.908, waarvan € 75.000 niet is uitgegeven. Maar dat betreft een vervallen verplichting. Dan zou je dat niet hoeven te herfinancieren. Daar komt de wethouder dus ook nog op terug.

Tot slot hadden we vragen gesteld over de in de jaarrekening opgenomen liquiditeitsprognose tot 2030. We hebben in de commissie al gesproken van courage: het is dapper dat je het aandurft om in een klein alineaatje zoveel te zeggen. Bedragen van € 24 miljoen kwamen even langs. Dat triggert toch je belangstelling. We hadden in de commissie al de verwachting uitgesproken dat dit zich beter leent voor een behandeling in de Kadernota. Zo is het ook. De vragen die daarover niet beantwoord zijn, komen dus vast terug bij de Kadernota.

Nu ga ik het vanuit een ander gezichtspunt dan de cijfers over 2019 hebben. Van de burgerparticipatie hadden we toch echt meer verwacht in 2019. Ik zou iedereen die hier aanwezig is, willen vragen om in gedachte terug te gaan naar februari 2018. De meesten van u waren toen aanwezig bij een bijeenkomst in de bibliotheek van Voorschoten, waar georganiseerd door D66 en GroenLinks een hoogst interessante presentatie werd gegeven met als voorbeeld hoe men in Groningen en Utrecht wijkgericht inwoners is gaan benaderen om hen te betrekken bij de besluitvorming, hun mening te vragen en hun kundigheid erbij te betrekken. Als je dat zo kort voor de verkiezingen lanceert en als uitgerekend die twee partijen vervolgens in het college komen, schept dat toch verplichtingen. Kom op nou! Op dit punt moet nu echt beweging komen. We zitten immers nog maar heel kort voor het voorlaatste zomerreces van deze hele raadsperiode; zo snel gaat de tijd. We verwachten te kunnen uitzien naar tempo en besluitvorming. Zo lang resteert er niet meer.

Overigens een zijdelingse opmerking: dit college zet vaak in op het oppakken van onderwerpen in onderlinge samenhang. Dat moet naar de mening van onze fractie ook zo, ook al kost dat soms wat extra tijd. Dat schept op het punt van de tempo en de wel enig krediet. Dat is waar. Toch is het nu echt zaak om de focus op tempo te richten. Er moeten nu echt dingen van de bureaus en van de agenda's af komen. Als dat nu niet snel gaat, gaan zaken sterven in voorgenomen schoonheid. Daar heeft uiteindelijk niemand iets aan.

Tot slot amendement 095 om de reserveopbouw Omgevingsvergunning niet op € 960.000 te stellen maar op 6 ton. Daar doen we liever niet aan mee. Waarom niet? Ten eerste kun je over een reserve altijd nog eens opnieuw besluiten. Het is immers geen voorziening en je houdt je eigen vermogen intact. En als je niet het totale overschot op bouwleges zou alloceren aan deze reserve, zou je weer met een aanvullende onderbouwing en een betoog moeten komen waarom het dan wel 6 ton zou moeten zijn. We doen dat dus liever in een integrale afweging in het kader van de Kadernota, hoewel we de gedachte wel begrijpen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. In de jaarrekening zien we op pagina 1 natuurlijk allereerst gewoon het financiële resultaat over 2019. Dat financiële resultaat is vrij positief. En dat voor een jaar waarin we vrij veel onvoorziene inzet hadden met het AB-huis, het accommodatiebe-

leid en het jachthaventje en ook toegenomen financiële druk op gemeenten in heel Nederland, vooral in het sociaal beleid. Daar werden door sommigen al op voorhand veel zorgen over geuit: heeft Voorschoten de zaken wel onder controle? Ik denk dat we toch moeten zien dat de financiën op dit moment onder controle zijn. Dat is een compliment aan het college waard. Maar in de commissie hebben wij ook gezegd - daar hoorde ik mijn collega van ONS Voorschoten ook al over - dat er met de vloedgolf van uitstel wel heel veel vertraagde projecten overgeheveld moeten worden. Daar hebben we over gesproken. Dat is zorgelijk, want de gemeente laat daarbij kansen liggen. Het stelt burgers teleur die zitten te wachten op uitwerking van projecten. Inderdaad, op een gegeven moment moet je tempo maken, want anders sterven dingen in schoonheid en komt er nooit meer iets van. Dat is slecht voor onze geloofwaardigheid. Maar we hebben dit probleem al jaren; het is een erg taai probleem. We hebben als college, als coalitie maar ook als raad als geheel ambities geformuleerd, onder andere op het punt van burgerparticipatie; dat klopt. Dat was een bewuste keuze om deze problemen wel op te pakken. Het college lichtte in de commissievergadering al toe welke concrete stappen het wil nemen. We zijn blij dat die concrete stappen er zijn. We zullen ze volgen en we hopen dat er ook praktische vooruitgang komt in de rest van deze periode.

Het raadsvoorstel waarover we het nu hebben, bevat verder een aantal praktische punten in verband met financiële stabiliteit, bijvoorbeeld de egaliseringsreserve leges. Wij denken dat dat heel verstandig is. Het is goed om het overzicht en de voorspelbaarheid van je begroting daarmee te vergroten. Specifiek over die egaliseringsreserve van de leges is er een amendement van de Partij van de Arbeid en het CDA. Wij worden natuurlijk ontzettend aangesproken door de onderliggende wens om hiermee concreet uitvoering te kunnen geven aan het Milieubeleidsplan. We vinden de argumentatie eigenlijk vrij overtuigend. Die aftopping zou misschien wel een mogelijkheid kunnen zijn. We zouden dus tegen het college willen zeggen: neem dit vooral mee, want we hebben wel twijfels bij het plan om dat nu al te doen en dit nu in een reserve te doen. Als het gaat om plannen op langere termijn, willen we daar eigenlijk ook een uitgewerkt plan bij zien waar kosten aan gekoppeld worden en niet geld dat op zoek is naar een plan. Dat kan bij uitstek bij de Kadernota. Wij hopen dan van het college ook een plan te zien waarin staat hoe het uitwerking wil geven aan dat Milieubeleidsplan. We zouden de indieners dan ook willen vragen of het misschien niet beter is om dit plan te parkeren - we kunnen altijd weer terugkomen op een reserve - en om dit bij de Kadernota mee te nemen. Er is natuurlijk de vraag of we nu niet geld beschikbaar zouden willen stellen, niet op lange termijn, want we willen ook op korte termijn dingen zien gebeuren op het punt van het Milieubeleidsplan. Maar daarvoor is dit amendement natuurlijk ook niet helemaal goed, want dan zetten we het nu in een reserve en dan zouden we het op stel en sprong beschikbaar moeten stellen. Dat lijkt me vanuit het oogpunt van begrotingsdiscipline niet zo wenselijk. We zouden dan eigenlijk liever zien dat het college op zoek gaat binnen de begroting. We weten dat er een budget beschikbaar is gesteld voor versnelling. Dat is deels ongebruikt, nu de werf in het accommodatiebeleid ligt. Misschien kan het college overwegen om daar op zoek te gaan naar middelen om ook de versnelling van het Milieubeleidsplan te activeren.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. De jaarrekening betekent de afsluiting van de budgetcyclus van 2019. Dat is een moment van bezinning. Of moeten we het "bijltjesdag" noemen? In Nederland is dat een algemeen gebruikelijke term om aan te geven dat het tijd voor afrekening is na een periode van onderdrukking. Ik denk daarbij aan onderdrukking van alle wensen van dit duurzaam vooruitstrevende college, waarbij toch moet worden vastgesteld dat er veel niet is uitgevoerd. Het hoge positieve saldo valt inderdaad direct op. Daarachter kijkend komt het college met een lijst van zaken die in 2019 niet voor elkaar zijn gekomen. Dat geldt voor bijna 40 geplande taken. Dat is fors. Daarbij gaat het ook om wettelijke taken, zoals afvalbeleid, het op orde brengen van riolen, jeugdzorg, verkeersveiligheid en zaken zoals participatie. Ik hoorde net al het Ambachts- en Baljuwhuis noemen. Ik denk dat ook de inschattingsproblemen van dit college een probleem kunnen zijn. Een betere participatie op dat gebied zou in ieder geval helpen om de ambitie van het duurzaam vooruitstrevende college te helpen voltooien. Ik denk ook dat het tijd wordt om de door u na twee jaar beloofde evaluatie aan deze raad te gaan geven, want dat hebben wij als CDA gevraagd bij de totstandkoming van dit college en dat is toegezegd.

Het college verdedigt het blijven liggen van zaken vooral met capaciteitsproblemen binnen de WODV. Ik stel vast dat binnen de WODV erg hard wordt gewerkt. We hebben daar alleen maar respect voor, maar we moeten vaststellen dat er een capaciteitsprobleem is ontstaan. Dat komt niet alleen door een krappe arbeidsmarkt, want dat wordt versterkt door de structuur van de WODV, met werken voor twee bazen en de getrapte aansturing via een bestuur en een aparte directeur. Het CDA is dan ook voorstander van het maken van een betere verbinding tussen de be-

leidsdoelstellingen en de Werkorganisatie. Dat zou tot stand moeten komen door Voorschotense beleidsmedewerkers weer direct te betrekken bij ons college en bij deze raad. Dat wil zeggen dat de aansturing dan veel beter en effectiever wordt. De aansturing is dan dichterbij en geeft veel meer inzicht en overzicht. Door de verantwoordelijkheid daar neer te liggen, dicht bij de raad en dicht bij het college, kun je ook veel meer financiële sturing geven. De WODV vormt zich dan tot een bedrijfsvoeringsorganisatie met taken als ICT, P&O en Financiën. Dan kan de aansturing inderdaad veel directer plaatsvinden. Het zou mooi zijn als we bij de begroting voor 2021 rekening kunnen houden met een nieuwe opzet van de ambtelijke organisatie en als we straks op 2 november deze wijzigingen ook als fundamenteën kunnen vaststellen voor die begroting en ook voor de begrotingen voor de komende jaren.

Een andere vraag is of er een goedkeurende verklaring komt. Ik heb in de commissie al gezegd dat ik in de stem van de wethouder nog enige twijfel hoorde. Misschien zou de wethouder dus nog iets kunnen zeggen over de ontwikkeling op dat punt. Als de goedkeurende verklaring er is, zijn we bereid om voor het voorliggende voorstel te stemmen, met de restrictie dat we een amendement hebben ingediend om te veel geïnde leges op de een of andere manier terug te geven aan de burger en het bedrijfsleven door de duurzaamheid en de ontwikkeling daarvan te stimuleren.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Wij kijken heel anders naar de jaarrekening dan het CDA. Wij vinden dat er zeer veel is gebeurd in het afgelopen jaar. We zijn tevreden met het positieve resultaat. Net als voorgaande sprekers maken we ons vanzelfsprekend wel zorgen over de zaken die zijn blijven liggen. Het college heeft al aangegeven dat het bezig is om met de WODV aan de slag te gaan om zaken te kunnen versnellen. We zien daar met vertrouwen naar uit.

Over de reserves in het raadsvoorstel is al iets gezegd. Er ligt een amendement voor om de leges-reserve af te toppen. Het lijkt mij verstandig om dit te heroverwegen bij de integrale afweging die we maken bij de Kadernota. Ik begrijp dat dat in de volgorde ook zo uitkomt. Dat lijkt mij dus een prima plan.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Al jaren valt op dat veel plannen niet worden uitgevoerd en dat we daar dan vlak voor het zomerreces over praten: waarom is dit niet gebeurd en waarom is dat niet gebeurd? Dat gebeurt bij dit college, maar was ook bij het vorige college al aan de orde van de dag. Ik ben het heel erg eens met de analyse van de heer Zoetemelk: aan de ene kant komt dat probleem vanuit de WODV, maar aan de andere kant kun je mensen dit probleem moeilijk persoonlijk verwijten, want het is inderdaad een hele vervelende situatie en het is een lastig construct om in te werken. Er zijn heel veel goede mensen weggegaan en er komen ook goede mensen terug; dat zien we ook wel. We zien langzamerhand wel wat verbetering daarin optreden, maar tegelijkertijd ligt er hier nu wel een jaarrekening voor waarvan je zegt: nou, het is wel heel vervelend dat een aantal dingen niet zijn uitgevoerd. Waarschijnlijk zeggen we dat volgend jaar opnieuw, want de kans dat in het afgelopen halfjaar dingen op de plank terecht zijn gekomen, is natuurlijk enorm groot. In plaats van een inhaalslag is de achterstand dus waarschijnlijk nog groter geworden. Het is heel moeilijk om daar in deze omstandigheden, met de coronacrisis, iets zinnigs over te zeggen voor de toekomst, maar dit is wel een punt dat ons zorgen baart.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. In de commissie Burger en Bestuur hebben wij aandacht gevraagd voor het managen van verwachtingen, want de snelle lezers kijken naar de jaarrekening en het jaarverslag en lezen dat er een plus is van € 2,5 miljoen en dat de schuld met € 5 miljoen is verminderd. Voor je het weet, is de gedachte dan dat er nog wel wat geld is voor leuke, mooie dingen. Dat is volgens ons niet het geval. Dat wordt in feite ook beschreven in het document, maar ook in communicatief opzicht zou het goed zijn om dat ook uit te stralen, allemaal in het kader van het managen van verwachtingen.

Het ontbreken van de accountantsverklaring baart ons zorgen. Ik vind dat je daar vanuit de raad vanavond een opmerking over moet maken. Dat is gewoon niet mooi. In de commissie Burger en Bestuur hebben we het daarover gehad. Er vindt een discussie plaats tussen de accountant en het college over die accountantsverklaring. Er zijn een aantal punten waarover in ieder geval op dat moment nog een discussie plaatsvond. Nogmaals, dat betreuren wij. Dat betekent vervolgens ook dat de beraadslaging over de jaarrekening vooral vanavond plaatsvindt, maar dat die beraadslaging in de volgende raadsvergadering een vervolg kan krijgen als bepaalde raadsvoorstellen weer veranderen. Dat zit er natuurlijk wel in.

Dan ons amendement. We hebben als raad eerder besloten dat we een egalisatiereserve zouden vormen. Op grond van de antwoorden op vragen van de Partij van de Arbeid zijn we tot de conclusie gekomen dat het ruim voldoende is als die egalisatiereserve 6 ton zou bedragen voor de komende jaren. Vandaar het amendement dat wij samen met het CDA hebben ontwikkeld en ingediend als eerste stap - dat wil ik met nadruk nog eens opmerken - om wat meer ruimte te krijgen voor het milieu- en duurzaamheidsbeleid en datgene waartoe in het kader van het Milieubeleidsplan op een gegeven moment wordt besloten. Wij realiseren ons heel goed dat dit incidenteel geld is en dat er ook structureel meer middelen nodig zijn. Dat betekent dat je straks in de volgende raadsvergadering direct in een discussie terechtkomt. In die vergadering zullen we het over de Kadernota hebben, maar daaraan willen we tegelijkertijd de voorstellen verbinden zoals die thans voorliggen voor de bestemming van het saldo van de Jaarrekening 2019. Ook al praten we daar de volgende keer verder over, wij zouden graag een eerste reactie van het college willen krijgen op het amendement van het CDA en de Partij van de Arbeid. Het amendement, dat mede wordt ingediend door het CDA, luidt:

"Amendement 095.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 11 juni 2020,

gezien het raadsvoorstel behorend bij agendapunt 10 Jaarrekening 2019,

overwegende dat:

- de raad besloten heeft tot de vorming van een egalisatiereserve omgevingsvergunningen teneinde jaarlijkse schommelingen in de baten van leges fysieke leefomgeving (omgevingsvergunning) op te kunnen vangen;*
- het college in het verlengde hiervan voorstelt over te gaan tot de vorming van deze egalisatiereserve en daartoe een bestemmingsvoorstel doet om uit positieve resultaat over 2019 € 945.600 aan deze reserve te doteren;*

voorts overwegende dat:

- in antwoord op vragen van de PvdA het college aangeeft dat verwacht mag worden dat er dit jaar een tekort wordt geraamd op dit onderdeel van de begroting ten bedrage van € 145.000;*
- in antwoord op vragen van de PvdA het college aangeeft dat verwacht mag worden dat de komende jaren (incidentele) extra legesinkomsten ontstaan uit incidentele projecten t.w. Starrenburg III, Foreschate Topaz/Woonzorg Nederland, Intratuin en Segaarterrein, hetgeen extra legesbaten oplevert en naar verwachting in sommige jaren tot een positief resultaat op dit begrotingsonderdeel leidt;*

constaterend dat:

- gelet op de omvang van het jaarlijks tekort bij het ontbreken van grote projecten en de (realistische) verwachting van extra inkomsten uit grote bouwprojecten in de komende jaren de omvang van de voorgestelde dotatie van € 945.600 aan de zeer ruime kant is;*
- de WODV daarenboven werkt aan een sterke en wendbare organisatie en het creëren van mogelijkheden om medewerkers meer flexibel en breder in te zetten binnen de organisatie (zie blz. 11 Ontwerpbegroting WODV 2021-2024). Hierdoor ontstaan meer mogelijkheden om een afname van baten vergezeld te laten gaan van een vermindering van de personele inzet voor dit onderdeel, waardoor eventuele financiële tekorten kunnen worden teruggedrongen;*

voorts constaterend dat Voorschoten voor belangrijke uitdagingen staat op het terrein van energietransitie, duurzaamheid en milieu, terwijl het hiervoor beschikbare budget niet in verhouding staat met de opgaves waarvoor wij ons gesteld zien;

De raad der gemeente Voorschoten besluit:

- de eerste bullet onder beslispunt 4 van het raadsvoorstel als volgt te wijzigen: 'Instellen egalisatiereserve omgevingsvergunningen € 600.000';*

- *bij beslispunt 4 een nieuwe bullet toe te voegen die als volgt luidt: 'Ten behoeve van de totstandkoming en uitvoering van het milieubeleidsplan € 345.600 toe te voegen aan de reserve duurzaamheid'."*

De heer **Lippinkhof** (D66): Voorzitter. Kijkend naar het afgelopen jaar zien we dat Voorschoten 2019 in financiële zin afsluit met een positief resultaat. Dat is fijn, gezien de gespannen financiële situatie waarin Voorschoten zich bevindt. Maar de duiding van het resultaat heeft helaas iets dubbels. Ja, we kijken terug op een succesvol jaar waarin belangrijke stappen gezet zijn, maar we kijken ook terug op een jaar waarin een aantal ambities die wij als raad hadden, niet gerealiseerd konden worden. Gelukkig lijken inmiddels een aantal belemmeringen van het afgelopen jaar weggenomen te zijn, vooral wat de ambtelijke capaciteit betreft. Die lijkt inmiddels beter aan te sluiten bij onze ambities. Het is goed dat het college daarom de middelen doorschuift om de ambities uit 2019 die niet gehaald konden worden, dit jaar alsnog waar te kunnen maken. Het gaat hier ten slotte ook over zaken waarover toezeggingen gedaan zijn aan inwoners en ondernemers. Daarom kunnen we ons vinden in de voorgestelde vaststelling van de jaarrekening. We hopen dat het college bij de Kadernota laat zien ook extra financiële middelen vrij te maken om de ambities uit het coalitieakkoord die nu tot uitvoering moeten komen, ook echt te gaan realiseren. Daarbij noemen we bijvoorbeeld het Milieubeleidsplan.

We snappen de wens van de PvdA en het CDA om geld toe te voegen aan de reserve Duurzaamheid. Dat is een begrijpelijke koers, maar volgens ons is de Kadernota het moment om hierover knopen door te hakken. Daarnaast vinden we het verstandig om de egalisereserve ook echt op niveau te brengen. We zullen het amendement daarom niet steunen.

Tot slot kom ik graag nog even terug op de bijdrage van de heer Van der Elst. Hij sprak over de ambities om werk te maken van participatie in Voorschoten. Ik wil mijn bijdrage afsluiten met het steunen van de oproep van ONS Voorschoten aan het college. Het wordt de hoogste tijd dat het college laat zien werk te maken van participatie. We hopen dan ook dat daar in 2020 resultaat van te zien zal zijn.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Voorschoten Lokaal is verrast dat 2019 wordt afgesloten met een positief saldo. Minder gelukkig zijn wij met de reden. Veel van het werk uit 2019 is niet gedaan of niet afgemaakt. Net als bij de jaarrekening over 2018 is er sprake van een groot verschil tussen het begrote resultaat en het gerealiseerde resultaat; daar zei de SP ook al iets over. In de jaarrekening over 2018 werd voorgesteld om een groot aantal budgetten door te schuiven naar de begroting voor 2019, onder andere omdat er onvoldoende ambtelijke capaciteit was voor de uitvoering. Dat zou in 2019 wel goedkomen. Maar dit kwam niet goed, want nu wordt hetzelfde voorgesteld aan de hand van de jaarrekening over 2019 naar 2020. Voorschoten Lokaal betwijfelt of het college voldoende in control is om dit waar te maken. We zijn nu halverwege 2020 en we wilden overgebleven werkzaamheden van 2019 naast de geplande werkzaamheden van dit jaar er nog even bij doen. Hoe kan het dat het college bij het vaststellen van de begroting in november vorig jaar niet wist te vertellen dat er een budget over zou blijven ten gevolge van het niet kunnen uitvoeren van werkzaamheden? Gaan we in de Kadernota zien dat de werkzaamheden uit 2020 doorgeschoven kunnen worden naar 2021? Of moeten we de jaarrekening over 2020 afwachten en doen we dan alsof we het niet hebben zien aankomen?

Wat de instelling van een egalisereserve voor leges betreft is Voorschoten Lokaal van mening dat het college met twee maten meet. Extra opbrengsten gaan in de reserve en voor extra uitgaven vragen we meer budget. Voorschoten Lokaal is een voorstander van een egalisereserve waarin de extra opbrengsten in het ene jaar bewaard worden voor uitgaven in een ander jaar. Dan verwacht Voorschoten Lokaal echter ook geen extra budgetaanvragen meer bij een groot bouwproject om de hogere kosten te kunnen dekken. Die moeten dan ook uit de egalisereserve komen. Wij blijven ook van mening dat de kosten van leges te hoog zijn. Het verbaast Voorschoten Lokaal dat het toegezegde onderzoek naar de hoogte van de leges nog niet is uitgevoerd. Dat hoeft echt niet te wachten op de invoering van de Omgevingswet. Wij zouden de volgende raadsvergadering, waarin dit stuk nog een keer ter bespreking komt, graag willen kijken of we per beslispunt kunnen stemmen. Ik weet niet of dat mag en ik weet niet hoe de andere fracties daarover denken.

Wij zullen kritisch blijven op het financieel beheer van het college. Wij hopen dat het college ons aangenaam gaat verrassen door bij de komende Kadernota een realistisch beeld te schetsen van de uitvoeringskracht van deze gemeente. Wij vinden amendement 095 sympathiek en steunen dat.

De **voorzitter**: Het is 22.11 uur. Ik vraag iedereen dus om interrupties en dergelijke een beetje te beperken. We gaan kijken in hoeverre dat gaat lukken om er toch naar te streven om de agenda om 23.00 uur afgewikkeld te hebben. We hebben hierna nog een paar agendapunten.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Ik zal proberen zo beknopt mogelijk te antwoorden. Daarom pak ik vijf thema's die overal naar voren zijn gekomen. Punt 1 is het verwachtingenmanagement. Wij hebben een collegeakkoord afgesloten voor vier jaar en niet voor twee jaar. Wij willen het hele programma dus in vier jaar realiseren en niet in twee jaar. Zo hebben we dat met elkaar afgesproken. We zitten nu halverwege. Er is nog een hoop te doen, met name op het terrein van milieu en klimaat en in het realiseren van de bouwopgave. Daar gaan we nog heel veel dingen realiseren. Als ik terugkijk, denk ik dat wij als college heel veel neergezet hebben. Ik noem het bouwprogramma, het redden van het zwembad, het herzien van het subsidiestelsel, het herzien van de welzijnsorganisatie, het realiseren van bouwprojecten zoals Beresteijn, Noortveer en het afmaken van het stuk in de Duivenvoordecorridor. Dat zijn allemaal hele belangrijke stappen die wij hebben gezet. En we hebben natuurlijk een hele grote slag gemaakt in de realisering van de voorbereidingen van de beslissingen in het kader van het accommodatiebeleid. Dat is ook echt een heel grote klus.

Dat neemt niet weg dat er nog een heleboel te doen is. Terecht vroegen enkele fracties hoe het zit met de sturing en het doorschuiven van budgetten voor projecten. Dat is iets waaraan wij als college nu heel veel aandacht besteden. Dat doen wij langs vijf lijnen. Ik heb dat in de commissievergadering ook gezegd; het CDA heeft daar ook een aantal dingen over gezegd. Met "wij" bedoel ik eigenlijk de WODV, want wij doen dat niet zelf; dat doet de WODV. Punt 1 is het opvullen van de capaciteit met behulp van een extern bureau. Punt 2 is het beter toedelen van capaciteit aan beide gemeenten. Daar zijn we volop mee bezig. Punt 3 is opgavegericht werken: van buiten naar binnen redeneren en over afdelingen heen werken. Dat is een andere manier van werken, waarbij we meer inspelen op behoeften van ondernemers en inwoners. In de vierde plaats kijken we naar de aansturing, het afschaffen van de AB/DB-structuur en die veranderen in een bedrijfsvoeringsgemeenschappelijke regeling. Dat past ook beter bij de toekomstplannen die we hebben. Daar zijn we volop mee bezig. Ten slotte is ook de rol van de raad hierin niet onbelangrijk. Als via startnotities heldere opdrachten worden gegeven, kunnen zij ook veel beter worden uitgevoerd. Dat is het pakket waarover we praten. Daarbinnen kijken we heel specifiek naar twee zaken. Ten eerste participatie. Er is terecht gevraagd waar die blijft. Ik zeg toch nog even dat we een paar hele belangrijke dingen hebben gedaan met de dorpsdialogen die we hebben georganiseerd. Dat heeft goed gewerkt, maar er is veel werk te doen. Dat gebeurt op dit moment onder leiding van de burgemeester om de taskforce nu echt van de grond te gaan trekken met een goed programma voor hoe we de participatie verder gaan aanpakken. Dat is mede door de ziekte van mevrouw Bouvy in de vertraging gekomen, maar daar gaat echt een forse impuls komen. Het tweede punt is de aansturing van allerlei infrastructuurprojecten. We zijn nu echt hard bezig om te kijken hoe we geld, capaciteit en procesmanagement goed en beter met elkaar in overeenstemming kunnen brengen. Gaat dat lukken? Ik weet het niet. We werken er hard aan. Wij weten wat onze opdracht is en daar gaan we voor. Ik hoor in deze vergadering dat we daar ook vooral mee door moeten gaan.

Dan nog even over de leges. Ik moet me nu inhouden, want u weet dat ik daar gepassioneerde betogen over kan houden. Ik zou u willen voorstellen om deze discussie echt te gaan voeren in het kader van de Kadernota, niet alleen omdat wij meer geld voor u in petto hebben op het terrein van klimaat dan u nu denkt, maar ook omdat er nog wel een boompje op te zetten is over de invoering van de Omgevingswet en de perspectieven die we hebben op het punt van legesinkomsten. Hoe meer bomen, hoe beter, maar ik denk dat dit echt een Kadernotadiscussie is. Daarna kunt u bij de jaarrekening gewoon het definitieve besluit nemen dat u wilt. Zo is de planning in overleg met de griffie. Ik denk dat dat prima past bij wat een aantal fracties hier naar voren heeft gebracht.

De **voorzitter**: Is er behoefte aan een tweede termijn? We gaan op 9 juli natuurlijk verder.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. Volgens mij gaat het erom dat we jaarlijks realistische begrotingen opstellen. Ik moet vaststellen dat inderdaad een hoop zaken zijn blijven liggen. De vraag is ook wat dit betekent voor de personele lasten. In 2020 hebben we ook weer een opgave. Dit komt er dit jaar bij, want dit moeten we gaan inlopen. Wat betekent dat voor de personele lasten?

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ik had eigenlijk een reactie verwacht op mijn opmerking over het accountantsverslag.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Ik was de accountant even vergeten. Daar zat geen bedoeling achter. Hij komt met een goedkeurende verklaring met een aantal bemerkingen. Die hebben vooral betrekking op de verdeling tussen reserves en voorzieningen. Dat leidt tot aanpassing van de beslispunten in de jaarrekening. Dat kunt u vervolgens afconcluderen in die tweede vergadering. Wat de vertraging in het proces betreft: ik vind het knap dat we eigenlijk binnen alle plannings blijven die de wet voorschrijft. Dat betekent dat we half juli de hele boel moeten inleveren. Het ziet ernaar uit dat we dat op 10 juli kunnen doen, wanneer u daarover vergaderd heeft. Het derde punt ten aanzien van de accountant is dat het ingewikkeld is - die discussie hebben we gevoerd - dat hij op het laatst van de rit, geheel tegen de gedragslijn van vorige jaren in, nog met een heleboel opmerkingen over de verdeling, de reserves en de voorzieningen is gekomen. Daar kunnen wij niks aan doen. Dat is gewoon een feit. Daaruit trekken we lessen met elkaar en dat doen we volgend jaar anders. Het laatste wat ik nog wil zeggen, is dat er geen gedoe komt over de afrekening sociaal domein. Dat was vorig jaar nogal een punt, maar het ziet ernaar uit dat dat ook rondloopt. Dat is op zich dus ook goed nieuws. Er zijn hier dus toch wat geruststellende woorden van mij.

De **voorzitter**: We stoppen met de beraadslaging. Zoals gezegd is het vervolg op 9 juli. Dan pakken we deze stukken en het ingediende amendement op en dan krijgen we de accountantsverklaring erbij en eventuele aanpassingen.

11. Heroverweging rioolheffing (raadsregistratienummer 017239/187351)

De **voorzitter**: In het voorliggende voorstel stelt het college voor om de rioolheffing niet op te leggen aan de woningcorporaties als eigenaren van sociale woningen, maar bij de gebruikers te laten. Dit wijkt af van een eerder genomen raadsbesluit, omdat het college vindt dat de opbrengsten voor de gemeente niet opwegen tegen de financiële gevolgen voor de corporaties en het effect daarvan op hun investeringen in ons dorp.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Indertijd - volgens mij alweer drie jaar geleden - werd motie 050 aangenomen. Mijn fractie was een van de indieners daarvan. Het idee daarvan was om geld vrij te spelen voor de begroting van de gemeente, met name om een structurele dekking te zoeken om het zwembad open te kunnen houden en om er tegelijkertijd voor te zorgen dat huurders een lastenverlichting zouden krijgen. Die is hard nodig, want de huren in Voorschoten zijn heel erg hoog. Ik zal het nog maar eens herhalen: Voorschoten hoort al jaren tot de top 5 van de hoogste sociale huren in Nederland. Die motie is tot nu toe niet uitgevoerd, maar heeft wel als dwangmiddel - ik kan beter zeggen: als drukmiddel - gediend bij de prestatieafspraken met de corporaties. Kijkend naar die prestatieafspraken heeft dat ook iets opgeleverd, want er is nu in ieder geval concreet vastgelegd dat er extra inzet van de corporaties komt en dat de oude nieuwbouwprojecten die al in de vorige raadsperiode vastgelegd waren, niet 15% maar 25% sociale woningbouw krijgen. Dat is hard nodig en daar is de SP dus tevreden over.

Tegelijkertijd hadden wij graag gezien dat er op het punt van betaalbaarheid een stapje extra zou worden gezet in de prestatieafspraken. Nu staat daarin dat de huursombenadering de komende jaren of in ieder geval dit jaar inflatievolgend zal zijn. Dat betekent een gemiddelde huurverhoging van 2,6% per 1 juli. Gezien het feit dat de huren in Voorschoten in de nationale top 5 staan, gezien het feit dat heel veel huurders op dit moment in verband met de coronacrisis erg onzeker zijn over hun inkomen en gezien het feit dat het betaalrisico van sociale huurders in Voorschoten veel hoger is dan het landelijke gemiddelde, is dit wat de SP-fractie betreft eigenlijk niet genoeg. Daarom dienen wij een motie in die door een paar andere fracties wordt ondersteund. Daarin doen wij de oproep dat de corporaties dit jaar een huurverhoging doen die lager is dan de inflatiecorrectie. Bij voorkeur komt er helemaal geen verhoging, maar in ieder geval minder dan de inflatiecorrectie. Tegelijkertijd doen wij de oproep om voor de komende jaren, waarvoor in de jaarschijven nog niks is afgesproken, scherpere afspraken te maken. Wij snappen dat die afspraken nog moeten worden besproken. Met deze motie beogen wij dus een duidelijk signaal van de raad aan de woningcorporaties te geven: vrienden, zo kan het niet langer; doe hier iets aan. Als deze motie wordt aangenomen en als er dus een duidelijk signaal van deze raad aan de woningcorporaties ligt dat er echt iets aan die betaalbaarheid moet gebeuren, kan wat mijn fractie betreft het voorstel worden ingetrokken om de rioolheffing aan te passen, want dan wordt de betaalbaarheid opgelost op de manier waarop die opgelost behoort te worden, namelijk via de huren. De motie, die mede wordt ingediend door GroenLinks, de PvdA en ONS Voorschoten, luidt:

"Motie 146.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 11 juni,

overwegende dat:

- *woningcorporaties verzoeken de rioolbelasting bij huurders te blijven heffen, zodat de corporaties hun vermogen kunnen inzetten voor betaalbaarheid, beschikbaarheid en energieverbetering;*
- *de corporatiehuren in Voorschoten tot de hoogste van Nederland horen;*
- *de sociale huurwoningen ook relatief gezien duur zijn, aangezien de huur gemiddeld 83% van maximaal redelijk is terwijl dat gemiddelde landelijk 71% is;*
- *het 'betaalrisico' van corporatiehuurders in Voorschoten 15,4% is bij een landelijk gemiddelde van 11,9%;*
- *door de coronacrisis veel huurders in financiële problemen kunnen komen;*

van mening dat:

- *in de afgesloten prestatieafspraken goede afspraken zijn gemaakt over inzet van het corporatievermogen ten behoeve van beschikbaarheid;*
- *de prestatieafspraken op het gebied van betaalbaarheid aansluiten bij landelijke afspraken;*

van oordeel dat de hoge huren in Voorschoten extra investering van de corporaties in betaalbaarheid rechtvaardigen;

dringt aan op blijvende extra inzet van de woningcorporaties om de betaalbaarheid en duurzaamheid van de sociale huursector in Voorschoten te verbeteren;

roept woningcorporaties in Voorschoten op in 2020 terughoudend te zijn met het doorvoeren van inflatiecorrectie in de huurprijzen;

roept op om in de prestatieafspraken voor de jaarschijven 2021 en 2022 structurele afspraken te maken met de woningcorporaties om de betaalbaarheidsproblemen van huurders in Voorschoten verder aan te pakken,

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. De CDA-fractie was net als de SP een van de indieners van motie 050. De argumenten daarvoor heb ik namens onze fractie herhaald in de commissie. We hebben het uitgesteld en we hebben op een gegeven ogenblik als raad besloten om dit af te wegen tegen de prestatieafspraken met de corporaties. Daarin zijn drie elementen relevant. Ten eerste het aantal woningen. Dat staat nu op 75 sociale woningen, 10% meer dan waar we aanvankelijk van uitgingen. Dat is dus een mooi resultaat. Het tweede aspect is duurzaamheid. Uit de antwoorden op onze technische vragen blijkt dat we nog steeds op het wettelijke minimum zitten, op de wettelijke eis qua duurzaamheid. Daar hebben we geen plus op gehaald. We hebben ook geen plus gehaald op de huren, zoals de heer Maassen terecht aangaf. Al met al had onze fractie eigenlijk een hogere uitkomst willen hebben op het gebied van duurzaamheid. Het sluit ook niet aan bij de eigen coalitie: we zouden energieneutraal bouwen en we gaan nu niet energieneutraal bouwen. Nogmaals, ook de huren zijn in Voorschoten aan de hoge kant. Wij steunen de motie, maar wij kunnen geen steun verlenen aan het voorstel dat nu voorligt.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Ik kan het kort houden. Als je de heer Maassen mee hebt op thema's rond sociale woningen, doe je volgens mij iets goed. Wij kunnen de door hem ingediende motie steunen. De oproep om zeker in deze economische omstandigheden terughoudend te zijn en ook in de toekomst goede afspraken daarover te maken, kunnen wij ook steunen. We zullen de motie dus steunen. We hebben naar aanleiding van de commissievergadering nog even nagedacht over de afweging of je de mogelijkheid van aanpassing van het rioolheffingsstelsel nog een jaar boven de markt moet laten hangen. Nee, wij denken niet dat je dat nog langer boven de markt moet laten hangen. We zien dat de prestatieafspraken een hele goede stap in de juiste richting zijn. Ik ben het met u eens, meneer Van Oostrum, dat er altijd nog betere mogelijkheden zijn en dat we het altijd nog beter kunnen doen, zeker als het om duurzaamheid gaat, maar we zien dat

de relatie tussen de corporatie en de gemeente eindelijk stappen in de goede richting zet en dat de corporaties beginnen te leveren. Dan moeten we dit wat ons betreft niet langer boven de markt laten hangen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Wij steunen zowel het voorstel van het college als de motie.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. De samenvatting van de heer Maassen was heel treffend. Wij waren blij met de inzet om de rioolheffingsmotie als stok achter de deur te gebruiken om eindelijk beweging te krijgen bij de corporaties. De prestatieafspraken liggen er nu. Ze moeten natuurlijk nog uitgewerkt worden. Een partijgenoot van de heer De Graaf zei ooit: "In geouwehoer kun je niet wonen". Hij zei het iets anders, maar dit moet zich natuurlijk ook nog bewijzen. Er zijn echter wel een nieuwe toon, een andere sfeer en gezamenlijke ambities. Daarvoor hebben wij waardering. Er zijn ook al concrete toezeggingen gedaan. Ik denk dat we dat gewoon mogen uitspreken. Dit moet zich nog verder uitwerken. Daar zullen wij bij staan, maar ik denk dat dit inderdaad het juiste moment is om dit uit de markt te trekken. We moeten niet gaan dreigen. We moeten niet daarmee blijven komen op het moment dat de corporaties gewoon met ons samenwerken.

Een van de punten waarop de corporaties echt zelf ook iets moeten doen, betreft de betaalbaarheid. De heer Maassen is daarover met een motie gekomen. Die hebben wij mede-ingediend en wij zullen die steunen. Wij denken dat het belangrijk is dat wij als raad een signaal aan de corporaties afgeven dat dit voor ons een belangrijk punt is en niet alleen nu. Er is nu al iets toegezegd. Natuurlijk is het niet ideaal, maar er is wat beweging. Dit is echter een structureel probleem, dat ook een structurele oplossing nodig heeft, ook in de komende tijd. Wij zullen daarop blijven letten, maar wij beschouwen dit als een steuntje in de rug voor de wethouder, ook bij komende onderhandelingen. We hopen dat dit inderdaad een keertje aangepast gaat worden.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Voorschoten Lokaal vindt dat het college een verstandige keuze heeft gemaakt en staat daar geheel achter. Het verleggen van de rioolheffing naar de eigenaren is om meerdere redenen ongewenst. Ik zal die redenen even noemen. Het doel om minder kosten te hebben aan vrijstellingen voor de minima heeft tot gevolg dat met name de minima via de doorbelaste lasten van de eigenaar de rekening toch nog gepresenteerd krijgen. De gemeente zal daarna via de bijzondere bijstand een deel van die lasten zelf moeten dragen, waardoor de bedachte opbrengsten voor de gemeente minder zullen zijn dan ruim 1 ton. De corporaties worden hierdoor beperkt in hun mogelijkheden tot investeren in duurzaamheid en woningverbeteringen. Mogelijk wordt dit binnenkort achterhaald omdat de initiatiefwet-Veldman van de VVD-fractie in de Tweede Kamer onder het motto "de vervuiler betaalt" de rioolheffing juist bij wet wil neerleggen bij de bewoner. Motie 146 vinden wij heel sympathiek. Die steunen wij natuurlijk.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. De VVD was ook een van de initiatiefnemers om de rioolheffing om te zetten. Destijds vonden wij de prestatieafspraken met de woningcorporaties en de door hen geleverde prestaties onvoldoende. Dat was reden om middels deze omzetting ruimte te creëren om eigen investeringen te kunnen doen. Wij hebben dit afgewacht om te kijken hoe de nieuwe prestatieafspraken waren. Wij zien dat die beter zijn, maar het belangrijkste argument voor de VVD is op dit moment dat wij de bal voor open doel hebben gelegd met een nieuw accommodatiebeleid, waarin wij de corporaties vragen om daarin mee te werken, te gaan leveren in de vorm van meer woningen en woningen voor speciale doelgroepen en een inhaalslag te maken op het gebied van duurzaamheid. Dat zijn de goede prestaties. Wij zien ernaar uit om volgend jaar met genoeg terug te kunnen kijken om te zien dat de corporaties mee gaan doen, de bal in het doel schieten en die prestaties gaan leveren. Wat dat betreft steunen wij het voorstel zoals het er nu ligt en kijken wij uit naar volgend jaar om te zien hoe de corporaties zich dan bewogen hebben.

De motie zullen we op dit moment niet steunen. Er zijn meerdere aspecten die we graag willen regelen. De initiatiefnemers van de motie noemen er daar maar één van. Wij zullen de motie niet steunen. We wachten af hoe het er volgend jaar bij staat. We hopen dat de corporaties in die tijd een goed antwoord daarop geven. We zullen de zaak op dat moment opnieuw beoordelen.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ook ONS Voorschoten was toentertijd een van de indieners van motie 050 op basis van voortschrijdend inzicht. Ik wil graag verwijzen naar wat we in de commissie hebben ingebracht. Dat herhaal ik nu niet. Als we de neuzen tellen, lijkt het er nadrukkelijk op dat motie 146 vanavond op een meerderheid kan rekenen. Dat is goed nieuws, want gekoppeld aan het door de heer Van den Dool genoemde en door ons onderschreven

belang van samenwerking als partners met de corporaties in de richting van verdere uitwerking van het accommodatiebeleid, zoals de wethouder in de commissie B&B heeft aangegeven, denken we dat we, zoals u al ziet, motie 146 steunen en ook meegaan met het collegevoorstel.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Ik ben blij met de steun die in brede zin over het algemeen wordt uitgesproken voor de prestatieafspraken in de zin dat zij een verbetering zijn. Er zijn natuurlijk wel wensen. Er vallen een paar dingen op, zoals de betaalbaarheid, waarop de heer Maassen heeft gewezen. Ik kom daarmee meteen op de door hem ingediende motie. Het probleem voor het college met deze motie is dat het college bereid is om voor 2021 en 2022 de barricade op te gaan om deze zaak met de corporaties te bespreken. U richt de motie tot de corporaties. Dat is natuurlijk belangrijk, maar het probleem zit eigenlijk in het jaar 2020. Wij hebben nu de afspraak met de corporaties gemaakt dat in dit jaar geen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om bij de jaarlijkse huuraanpassing de gemiddelde huursom met 1% te verhogen. Dat is beter dan de landelijke afspraken, maar het is niet zo dat de inflatie niet mag worden meegerekend. Dat mag wel.

De heer **Maassen** (SP): Dit moet ik corrigeren. Ik heb ook de positie om dat te doen, want ik heb die landelijke afspraken gemaakt in mijn dagelijks werk. Die landelijke afspraken houden in dat de huursom met de inflatie mag stijgen, maar dat je lokaal ervoor mag kiezen om daar 1% bovenop te doen als daar aanleiding toe is, bijvoorbeeld omdat de corporaties een grote bouwopgave hebben en weinig geld. Dat is hier niet aan de hand. Nu staat dus in de prestatieafspraken dat men gewoon het landelijke sociaal huurakkoord volgt, dus een inflatievolgende huursom. De motie roept op - dat kan ook en veel corporaties doen dat trouwens ook - om daar dit jaar van af te zien, zowel vanwege de slechte betaalbaarheid van huurwoningen in Voorschoten als vanwege de coronacrisis.

Wethouder **Cramwinckel**: Daar zijn we het gewoon niet over eens. Zoals ik het voel, zegt u tegen mij dat ik toch moet zorgen dat de afspraken die ik nu voor 2020 heb gemaakt, herzien worden. Dat ga ik niet meer doen. De deal voor 2020 is gemaakt. Voor 2021 en volgende jaren ben ik bereid om dit mee te nemen in het hele pakket onderhandelingen die we moeten doen. Zoals een aantal andere fracties ook heeft gezegd, moeten we ook naar meer aspecten kijken dan alleen de betaalbaarheid. Het gaat ook om het aantal woningen en om de verduurzaming.

Wat de verduurzaming betreft wil ik in de richting van het CDA nog een keer benadrukken dat de lijn die we nu met de corporaties hebben uitgestippeld, eigenlijk heel ambitieus is, want je ziet dat de wetgeving waaraan wij ons committeren, steeds strenger wordt. Je zou kunnen zeggen dat het Haagse ambitieniveau steeds dichterbij het Voorschotense ambitieniveau komt. Daarom hebben we deze afspraak zo gemaakt.

De heer **Van den Dool** (VVD): Ik hoor de wethouder zeggen dat hij de afspraken voor komend jaar dan eigenlijk weer open moet breken. Dat is op zich al niet heel prettig, maar zou het ook een effect hebben op de andere doelstellingen, zoals het bouwen van woningen en het verduurzamen, als hij alleen voor dit punt de afspraken wil wijzigen?

Wethouder **Cramwinckel**: Ja, dat zou kunnen. Daar kom ik nu dus liever niet aan, want de rest van het pakket vindt u heel goed. Ik zou dus zeggen dat we dat gewoon zo moeten doen.

De heer **Andringa** (D66): Ik denk dat het belangrijk is om dit te verduidelijken. Zoals ik de motie lees - dat was de reden waarom wij aangaven de motie van de heer Maassen te steunen - is er een duidelijk verschil tussen het tweede en het derde dictum. In het tweede dictum worden de woningcorporaties opgeroepen om zelf terughoudend te zijn met verhogingen. Dat is dus niet een oproep aan het college om de afspraken te herzien, nieuwe afspraken te maken of bestaande afspraken open te breken. Het is een oproep aan de woningbouwcorporaties om terughoudend te zijn. In het derde dictum wordt een oproep aan het college gedaan om in de prestatieafspraken voor de toekomst een andere benadering te kiezen. Zoals wij de motie lezen - daarom zeg ik dat wij haar kunnen steunen - worden de afspraken van 2020 expliciet niet opengebroken en is daarin geen rol voor het college weggelegd. Er is een rol voor het college weggelegd naar de toekomst toe. Ik wil graag van de heer Maassen horen of ik de motie goed lees, want dan kunnen we de motie steunen.

De heer **Maassen** (SP): De heer Andringa kan heel goed lezen.

Wethouder **Cramwinckel**: Als dit de goede uitleg is, vervalt ons bezwaar.

De **voorzitter**: Ik ga even kijken of er behoefte is aan een tweede termijn. Meneer Maassen?

De heer **Maassen** (SP): Ik was iets aan het voorbereiden, maar ik denk dat dat niet meer nodig is.

De **voorzitter**: Dus niet. Dank u wel. Ik ga proberen om een beetje te jagen. Ik denk dat alles besproken is. Ik constateer dat we kunnen overgaan tot de besluitvorming.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt aangenomen met 15 tegen 3 stemmen, waarbij de **voorzitter** constateert dat alle fracties met uitzondering van de CDA-fractie ervoor hebben gestemd.

In stemming komt motie 146.

Het voorstel wordt aangenomen met 14 tegen 4 stemmen, waarbij de **voorzitter** constateert dat alle fracties met uitzondering van de VVD-fractie ervoor hebben gestemd.

12. Zienswijze programma RDOG2024, begrotingswijziging 2020 en conceptbegroting RDOG HM 2021 (raadsregistratienummer Z/20/039260)

De **voorzitter**: Deze dienst is een samenwerkingsverband tussen gemeenten op het gebied van de openbare gezondheid. Jaarlijks wordt de begroting aangeboden voor een zienswijze. Dit jaar is daar ook het programmaplan 2024 bij. Er wordt geschetst hoe de organisatie in de toekomst gaat werken. De conceptzienswijzebrief staat ter discussie.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Wij steunen het amendement. Daar wil ik het omwille van de tijd bij laten.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Daar laat ik het ook bij.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Wij zijn het op zich eens met de zienswijze, maar samen met de indieners van het amendement vinden we dat er ten aanzien van het programma van de RDOG nog wel wat scherpte ontbreekt. Daarom hebben we het amendement opgesteld. Op zo'n groot wijzigingsprogramma zouden we wat meer controle willen hebben en we zouden meer inzicht willen hebben in waar het geld naar uitgaat, zodat de organisatie niet zelf allerlei nieuwe dienstverlening gaat bedenken waar wij niet om hebben gevraagd. Dat is de reden voor het amendement. Het amendement, dat mede wordt ingediend door D66, GroenLinks en ONS Voorschoten, luidt:

"Amendement 096:

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 11 juni 2020,

gezien het raadsvoorstel nr. Z/20/039260 d.d. 4 mei 2020,

constaterende dat:

- *deze tijden met coronabestrijding en financiële situaties van RDOG HM en gemeenten ons dwingen onverminderd scherpe keuzes te maken;*
- *de noodzaak om gemeentelijke taken sober en doeltreffend te organiseren ertoe leidt dat keuzes in zowel af te nemen taken van RDOG HM als het niveau van de uitvoering daarvan onvermijdelijk zijn;*
- *de raad meermaals heeft aangegeven dat hij niet tussentijds met een begrotingswijzigingen dient te worden geconfronteerd;*

overwegende dat:

- *met het programma RDOG2024 wordt ingezet op een wendbare, moderne en klantgerichte RDOG, maar niet alle voordelen en randvoorwaarden bekend zijn;*
- *om het vertrouwen van de raad te winnen, inspanningen inzichtelijk moeten zijn en er inzage moet worden gegeven in afwegingen (kosten en baten);*

- noodzakelijke investeringen prioriteit behoren te krijgen voordat kan worden overgegaan naar wenselijke verbeteringen in dienstverlening (mits de RDOG zelf genoeg financiële ruimte daarvoor heeft gecreëerd);
- investeringen zich op de korte en (middel)lange termijn dienen terug te verdienen in zowel maatschappelijke als financiële baten, onder meer door een dienstverlening die zich kenmerkt door betrouwbaarheid en voorspelbaarheid;
- ongeacht het tijdsgewricht betere service niet hoeft te leiden tot méér service en wij een organisatie verwachten met deze gedachte centraal in haar handelen;
- ambities gepaard dienen te gaan met kritische en realistische keuzemogelijkheden voor verantwoorde financiën;

Ondergetekende stellen het volgende amendement voor:

De tekst onder 'Visie op het programma RDOG2024' in de zienswijze: '(...) Voor het vervolg van het programma RDOG2024 geven wij u de volgende aandachtspunten mee.

1. We verwachten dat de investeringen zich op korte en langere termijn terugverdienen in de financiële en maatschappelijke baten.
2. We verzoeken u:
 - a. de baten van het programma meetbaar te maken, bij voorkeur kwantitatief en waar niet mogelijk kwalitatief;
 - b. de raad via de reguliere P&C-cyclus te informeren over de voortgang van het programma en de financiële en maatschappelijke baten;
 - c. te zorgen voor beter inzicht in en meer controle over de uitvoering en kosten van de RDOG HM door op taakniveau te rapporteren.'

Te wijzigen in:

'(...) Voor het vervolg van het programma RDOG2024 geven wij u de volgende aandachtspunten mee.

De gemeenteraad van Voorschoten acht het van belang het programma RDOG2024 te beperken tot het hoogstnoodzakelijke. Eerste prioriteit van de RDOG moet het leveren van goede zorg zijn en investeringen in ICT en bedrijfsvoering moeten ondersteunend zijn aan het bereiken hiervan. In onze visie op het Programmaplan RDOG2024 zijn de volgende zaken leidend:

1. Betere service hoeft niet te leiden tot extra service.
2. Geformuleerde ambities met een kostenplaatje (vooral op het gebied van serviceverbetering) dienen navenant gepaard te gaan met realistische keuzemogelijkheden voor besparingen.
3. De investeringen in het programma dienen uitgesplitst te worden in zowel noodzakelijke (achterstallige en acute) investeringen in bedrijfsvoering en ICT als wenselijke (additionele) investeringen in de serviceverlening aan inwoners en gemeenten om een goede prioritering aan te brengen en indien noodzakelijk keuzes te kunnen maken.
4. Investeringen in RDOG2024 zijn realistisch begroot (eventuele overschrijdingen zijn tot een absoluut minimum beperkt) en verdienen zich op korte en langere termijn terug in de financiële en maatschappelijke baten.
5. De baten van het programma worden meetbaar gemaakt, bij voorkeur kwantitatief en waar niet mogelijk kwalitatief.
6. Periodiek dient de benchmark met andere RDOG's herhaald te worden.
7. De raad wordt middels een voortgangsrapportage tweemaal per jaar geïnformeerd over de voortgang van het programma en de financiële en maatschappelijke baten.
8. Analyse of de organisatie efficiënter kan werken door taken elders onder te brengen.
9. Een beter inzicht in en meer controle over de uitvoering en kosten van de RDOG HM door op taakniveau te rapporteren'."

De heer **T Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Ook wij kunnen zeker meegaan met de zienswijze. In de commissie hebben we al aangegeven dat die wel iets scherper mocht. Dat is ook de reden waarom wij het ingediende amendement kunnen steunen.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Voorzitter. In de commissie hebben wij ook aangegeven dat het allemaal wat scherper kan, zeker in financiële zin. Daarom steunen we het amendement van harte.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ook wij zijn het in grote lijnen eens met de voorgestelde zienswijze. Wij stemmen ook voor amendement 096.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Mijn laptop is inmiddels uitgevallen wegens gebrek aan stroom, maar wij stemmen voor het voorstel en het amendement.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ik ben de roepende in de woestijn. De RDOG heeft de laatste jaren inderdaad onvoldoende aandacht besteed aan het aanpassen van de organisatie, dat de huidige tijd vraagt. Het is wel goed dat de organisatie dat nu gaat doen. Dat had eerder moeten gebeuren, maar beter laat dan nooit.

Maar dan het amendement. Als je het amendement goed op je je laat inwerken, moet je je voorstellen wat je precies vraagt aan de RDOG, variërend van allerlei verantwoordingslijnen tot kijken of de RDOG bepaalde taken kan outsourcen. Als je vanuit die optiek kijkt naar wat je vraagt aan de RDOG, zie je dat dat vragen zijn die we nooit hebben durven stellen aan onze eigen WODV, waar af en toe ook aanleiding voor was. En nu vragen we dit. De tekst van het amendement slaat wat ons betreft door in de vraagstelling aan de RDOG. In mijn beleving is het in feite een motie van wantrouwen. Daarom doe ik eigenlijk een oproep aan de indieners en alle andere partijen die het amendement zo volmondig steunen, om daar toch nog even over na te denken, want wij kunnen dit in ieder geval absoluut niet ondersteunen.

De heer **'T Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Ik hoop dat de heer De Graaf zich realiseert dat het niet zomaar om een projectje gaat maar om een uitgebreid programma. Ik denk dat het bij een uitgebreid programma zoals dit niet heel erg onbillijk is om ook een aantal eisen te stellen aan de organisatie en aan het programmaplan. Het gaat ook om een behoorlijk aantal jaren. Ik stel me voor dat een hoop van de zaken die we nu genoemd hebben, sowieso meegenomen worden. We hebben ze alleen expliciet benoemd.

De heer **De Graaf** (PvdA): Ik kan me nog voorstellen dat je de twee of drie punten aan de start van het dictum overneemt. Maar dan kijk ik vervolgens naar de negen punten die daaronder ook in het dictum staan en waarvan wij als Voorschoten zeggen dat wij al die verantwoordingslijnen et cetera, et cetera van de RDOG verwachten, dat wij willen dat de RDOG gaat analyseren omdat wij eigenlijk onze twijfel hebben of de RDOG het wel goed en efficiënt doet en dat wij willen dat de RDOG dingen gaat outsourcen. Nou, we weten wat de effecten kunnen zijn van het outsourcen van dit soort aangelegenheden. Daar gaan we dan met zeven fracties volmondig mee akkoord. Vandaar mijn oproep om toch nog even hierover na te denken voordat er een besluit wordt genomen. Voor dat "even" hebben we nu niet veel tijd; dat realiseer ik me uiteraard ook wel.

De **voorzitter**: Wethouder Cramwinckel neemt de beantwoording over van wethouder De Bruijn.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Heel kort. Het college kan zich om twee redenen heel goed vinden in het amendement. Het sluit in onze ogen heel goed aan bij het reorganisatieproces zoals dat op dit moment wordt uitgevoerd. We zijn daar als college een maand of twee geleden ook over gebriefd. Ik denk dus dat dit in de richting van de RDOG juist datgene voedt wat we met z'n allen zien. Het tweede punt is dat het heel bijzonder is dat dit amendement regionaal is afgestemd. Dit signaal komt dus vanuit alle deelnemende gemeenten als wij dit ook overnemen. Ik denk dat dat een heel belangrijk punt is om het functioneren van de RDOG verder te verbeteren. Het derde punt is dat we ons voortdurend moeten realiseren dat je zo'n zienswijze met goed verstand moet uitvoeren. De RDOG is een van de meest complexe regelingen die we hebben, met heel veel financieringsstromen en heel veel verschillende taken. Ik denk dat het heel goed is dat we een krachtig signaal afgeven om de boel nou eens echt goed op te schonen, want er is daar echt heel veel achterstallig organisatieonderhoud. Kortom, het college steunt het amendement.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er geen behoefte is aan een tweede termijn en dat we kunnen overgaan tot de besluitvorming.

In stemming komt amendement 096.

Het amendement wordt aangenomen met 17 stemmen tegen 1 stem, waarbij de **voorzitter** constateert dat alle fracties met uitzondering van de PvdA-fractie ervoor hebben gestemd.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

13. Bekrachtiging geheimhouding

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we dit voorstel zonder stemming vaststellen.

Het voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

14. Motie 143 van D66, de SP, GroenLinks en het CDA: Geen bewapende BOA's in Voorschoten

De **voorzitter**: Ik geef voor een toelichting van de motie het woord aan de heer Andringa.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. BOA's doen belangrijk werk in het handhaven van de openbare orde en veiligheid. Daarin ontstaan soms dreigende situaties. Dat is uiteraard onacceptabel. We begrijpen daarom heel goed dat er bij veel BOA's een wens is voor meer bescherming. Het kabinet heeft vorige week besloten dat gemeenten voortaan in principe mogen overgaan tot het bewapenen van BOA's met een wapenstok. Dat vindt D66 geen goede oplossing. De Staat moet zorgvuldig en terughoudend omgaan met zijn geweldsmonopolie. De zware en uitgebreide opleiding en psychologische begeleiding die de politie krijgt, moet een minimale voorwaarde zijn voor bewapening. Vergis u niet: een wapenstok klinkt misschien niet heel indrukwekkend, maar is echt een wapen. Verkeerd, excessief gebruik kan leiden tot blijvende en ernstige schade. Het werkelijke probleem is bovendien niet dat BOA's niet bewapend zijn, maar dat er een gebrek is aan wijkagenten. Door BOA's te bewapenen tuigen gemeenten in feite een gemeentelijke politie op die niet dezelfde kwalificaties heeft als de daadwerkelijke politie. Bovendien ontslaat dit de politie van de verantwoordelijkheid om het probleem op te lossen waarvoor uiteindelijk de nationale politie verantwoordelijk is, namelijk de inzet van meer wijkagenten. We zijn ons er erg van bewust dat de burgemeester het zelfstandige bevoegd gezag is om hierover een besluit te nemen, maar toch vinden we het belangrijk dat we ons als raad uitspreken over de vraag of wij het wenselijk zouden vinden dat BOA's in Voorschoten op enig moment bewapend worden. Omdat wij dat niet wenselijk zouden vinden, dienen wij de motie in. Zij wordt mede-ingediend door de SP, GroenLinks en het CDA en luidt:

"Motie 143:

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 11 juni 2020,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat:

- a. Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's) belangrijk werk doen in de handhaving van de openbare orde, waarbij soms bedreigende situaties ontstaan;*
- b. het kabinet op 5 juni 2020 heeft besloten om toe te staan dat BOA's een wapenstok gaan dragen;*
- c. het lokaal gezag rond de openbare orde - burgemeester, politie en OM - daartoe een verzoek kan indienen, dat 'in principe' wordt gehonoreerd;*
- d. BOA's niet dezelfde uitgebreide (praktijk)trainingen en psychologische assessments krijgen als de politie;*
- e. een wapenstok een wapen is waarvan de inzet tot ernstige en blijvende schade kan leiden;*

overwegende dat:

- a. de Staat bijzonder voorzichtig en terughoudend moet omgaan met zijn geweldsmonopolie;*
- b. uitgebreide (praktijk)trainingen en psychologische assessments noodzakelijk zijn om ervoor te zorgen dat handhavers verantwoord met een dergelijk wapen om kunnen gaan, zeker wanneer ze onder druk staan;*
- c. de inzet van meer (wijk)agenten nodig is om met bedreigende situaties om te gaan;*

d. BOA's niet de rol van wijkagenten kunnen overnemen;

spreekt uit het onwenselijk te vinden om BOA's in Voorschoten te bewapenen;

verzoekt de burgemeester:

1. terughoudend te zijn in het overgaan tot de bewapening van BOA's;

2. bij rijksoverheid en nationale politie te blijven drukken op de opleiding en inzet van meer wijkagenten,

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. Ik heb nog even over deze zaak nagedacht. Het gaat volgens mij niet om een verkeerde bewapening, maar vooral om het verkeerde uniform. Dat verkeerde uniform wordt ook door een verkeerde overheid betaald. Dat kwam ook naar voren in het betoog van de heer Andringa. De nieuwe politieorganisatie had als doelstelling ook lokaal ingebed en lokaal gericht te zijn. Dat is niet voor elkaar gekomen. Zodoende gaan we langzamerhand sluipend naar een nieuwe gemeentepolitie. Er zijn nu meer dan 20.000 BOA's. Dat is een ontwikkeling die je niet moet willen. Als gemeente betalen we vooral de personele lasten. Die personele lasten zijn van grote invloed op onze begroting. Aan de andere kant verdienen BOA's ook een opleiding tot politiemedewerker. Waarom maak je ze niet gewoon politiemedewerker met bepaalde bevoegdheden en met een bepaalde standplaats? Met de juiste opleiding en de juiste geweldsbeheersing kunnen deze mensen krijgen wat ze verdienen, want ze verdienen dit soort posities.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ook voor de SP is dit een belangrijk punt. Al jarenlang pleiten wij voor wijkagenten die goed ingezet worden, de wijk kennen, hun werk goed kunnen doen en zo heel goed preventief kunnen werken. Als BOA's nu worden ingezet om te compenseren dat die wijkagenten zijn verdwenen en dat de vijf agenten die we hadden in Voorschoten, inmiddels in Leiden-Zuid rondlopen, vinden wij eigenlijk heel simpel dat je, als je die BOA's voor die taken wil inzetten, ze ook moet opleiden en betalen als politieagenten en je ze niet als BOA met een wapenstok moet laten rondlopen, waardoor er inderdaad een nieuwe organisatie ontstaat.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik kan me vanzelfsprekend aansluiten bij de andere indieners. In aanvulling daarop is het goed om in te brengen dat het wellicht lijkt alsof dit een miskenning is van de vaardigheden van BOA's. Ik denk dat het belangrijk is om te erkennen dat BOA's binnen de gemeenten en binnen de Nederlandse samenleving een andere rol hebben dan de politie. De rol van een BOA is niet om in gewelddadige situaties orde te brengen. De rol van de BOA is om de ogen en oren van de gemeente te zijn in een aantal subsets van taken, waarmee de politie ook ontzien wordt. Ik denk dat het ook niet helemaal eerlijk is om van die BOA's te vragen om zichzelf desalniettemin wel te redden in bedreigende situaties. Als je BOA's bewapent, zeg je daarmee eigenlijk ook dat ze dan maar moeten zorgen dat ze het redden, met alle gevaren voor eventuele escalatie van dien. Ik denk dat het voor de gemeente als werkgever en ook voor bestuurders niet correct is om mensen in die positie te brengen, net zoals we dat niet willen bij onze brandweerlieden of ons ambulancepersoneel. Ik denk dat BOA's beter verdienen dan dit en dat zij uiteindelijk moeten kunnen rekenen op de steun van de politie, zoals de heer Maassen ook benadrukte.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Ik vind het erg jammer dat we weer een item uit de landelijke politiek in de raad gaan behandelen. De discussie loopt op landelijk niveau tussen de minister, de politie en de bonden van BOA's en de politie. De VVD heeft er vertrouwen in dat deze experts tot een afgewogen besluit kunnen komen. Inhoudelijk is de weergave van het besluit in de motie ook niet correct. Er wordt gesteld dat BOA's niet dezelfde opleiding hebben als de politie.

De heer **Andringa** (D66): De minister heeft vorige week met zoveel woorden gezegd dat de gemeenten dit nu moeten oppakken, dat hij het in principe gaat toestaan en dat hij de verantwoordelijkheid om hierin een keuze te maken, bij de gemeenten wil beleggen. De minister en het kabinet hebben dus besloten dat dit niet meer een rijksaangelegenheid is maar een gemeentelijke aangelegenheid. Dat is de reden waarom wij er een oordeel over moeten vellen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Dat is niet het geval. De minister heeft de mogelijkheid aan de driehoek geboden om een afweging te maken voor specifieke gevallen. Dat is iets anders dan dat wij daar als raad een oordeel over moeten vellen.

In z'n algemeenheid kun je stellen dat BOA's niet dezelfde opleiding hebben als de politie, maar juist de minister heeft aangegeven dat met betrekking tot het gebruik van wapens voorzien is dat BOA's die wapendragend kunnen worden, qua selectie, training, opleiding en verantwoordingsplicht in beginsel aan dezelfde eisen zullen moeten voldoen als de politie. Kortom, wij beschouwen de voorliggende motie als onnodig, onjuist en beschadigend voor het imago van de BOA's.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Voorzitter. We hebben vanavond heel interessante betogen gehoord. We vinden dit eigenlijk best lastig en je schiet eigenlijk alle kanten uit. Natuurlijk moeten er meer wijkagenten komen. Dat willen we ook. BOA's zijn aangesteld voor de gemeente en worden betaald door de gemeente. Maar naar onze mening gaat het er hier om dat je ze ook niet voor de leeuwen moeten gooien. We mogen verwachten dat ze hun taken doen waarvoor ze aangesteld zijn, maar wij vinden dat ze de kans moeten hebben om zich te verdedigen als dat aan de orde is. Wij vinden het dus niet onwenselijk dat ze bewapend worden, maar we hebben er alle vertrouwen in dat de driehoek de juiste afwegingen neemt.

De **voorzitter**: Ik zal antwoorden. Deze inbreng gaat wel alle kanten op. Ik denk eigenlijk dat u een keer zou willen praten over de veiligheid in Voorschoten, de rollen van de politie en de rollen van de BOA's, want dat doet u al. Ik ben er eerlijk gezegd voor dat je zo'n open gesprek aangaat en eerst ook eens zorgt dat iedereen is bijgepraat over de ontwikkelingen, over wat er in de nationale politie aan de hand is - want dat is nogal wat - en wat dit betekent voor de veiligheid in Voorschoten en wat in het algemeen de ontwikkelingen zijn bij handhaven. Want dit is een ingewikkeld onderwerp. Er wordt ook makkelijk gezegd "20.000 BOA's", maar er zijn ook heel veel BOA's in het openbaar vervoer. Een van onze nieuwe BOA's komt bij de HTM vandaan. Je ziet overigens dat verschillende BOA's van de politie zijn overgestapt naar Teams Handhaving, bijvoorbeeld omdat er ook veel voordelen in de werkomstandigheden zijn, zoals geen diensten die zo vaak tot diep in de nacht en in het weekend doorlopen. We hebben BOA's voor flora en fauna, milieu en dergelijke. Bij het spreken over bewapening hoor ik steeds over de wapenstok, maar recent is besloten dat de BOA's in Voorschoten de beschikking krijgen over handboeien. Onder bewapening valt volgens de uitspraak van de minister ook pepperspray. Het is dus breder en niet zo simpel als het hier wordt gesteld. Ik begrijp dus het gevoel dat we over veiligheid zouden moeten praten: welke kant gaat het op en wat willen we wel of niet in Voorschoten? Maar ik vind de nu in de motie voorliggende uitspraak eerlijk gezegd ongenueanceerd, want die zegt dat het in Voorschoten altijd onwenselijk is om BOA's te bewapenen. U zegt dus: nooit een wapenstok, nooit pepperspray, ongeacht het type BOA, de werkzaamheden, het betrokkene individu - heeft hij daar de opleiding en voldoende ervaring voor? - en de omstandigheden. Dat is echt iets waar we breder over zouden moeten praten. Ik ben voorstander - dat heb ik ook gezegd; dat zeg ik al jaren - van de mogelijkheid van meer bewapening voor BOA's. Maar u hoort mij ook niet zeggen dat dat voor elke BOA en altijd geldt. Er is best verschil tussen de gebieden waar je werkt en de omstandigheden, bijvoorbeeld in welk deel van de dag je wordt ingezet.

Wij hadden een paar weken geleden een incident in de Schoolstraat. Ik liep tussen de middag toevallig even de Schoolstraat in en ik hoorde dat er achter mij iets aan de hand was. Ik ben dus omgedraaid en ben erheen gelopen. Het was een heftig incident waarbij de BOA bijna het onderspit heeft gedolven. Er waren overigens twee Zoetermeerders die niet in de publiciteit willen; zo geschrokken zijn ze van degene die het incident veroorzaakte. Het is een ontzettend agressief individu, maar twee omstanders zijn de BOA te hulp gekomen. Dat was nodig. Die BOA is gewond geraakt, gelukkig niet ernstig. Vanmiddag had ik een gesprek met alle BOA's. Hij was daar ook weer bij. Hij zei: "Had ik maar een busje pepperspray bij me gehad, want dan had ik dat kunnen gebruiken en was ikzelf niet zo in gevaar gekomen." Ook omstanders hadden bloed aan hun kleding en op hun lichaam zitten. Ik heb vanmiddag dus met de BOA's gesproken. Ik heb ook gevraagd wat ze willen. Er zijn er die een wapenstok niet zien zitten. Anderen zeggen: "Alleen al als ik die draag, ben ik veel veiliger, want sommige jongeren hebben dan een andere houding naar ons toe." Voor pepperspray hebben ze recent dus een voorbeeld waarin die kan helpen als ze dat überhaupt zouden mogen gebruiken. Politieagenten krijgen tijdens hun opleiding voor elk eventueel machtsmiddel of geweldsmiddel absoluut een training. Alle agenten in opleiding krijgen een keer pepperspray in hun ogen gespoten. Dan weten ze hoe heftig en lastig het is. Dat is uiteindelijk niet gevaarlijk. Ik vind deze uitspraak eerlijk gezegd dus te ongenueanceerd en deels ook overbodig, want natuurlijk is de burgemeester - uw echte burgemeester, maar nu ook de waarnemer - terughoudend met betrekking tot bewapening. Het zou ook een besluit moeten zijn van de driehoek. Als die dit doet, zou dat een heel geclausuleerd besluit kunnen zijn.

Wat de nationale politie betreft: burgemeesters doen niet anders dan ervoor pleiten dat er voldoende politie is. Er is een forse onderbezetting. Als de BOA's de komende jaren dat gat niet een beetje opvangen, komt er echt een veiligheidsprobleem. Er moet dus echt iets gebeuren.

Wat de opleiding van BOA's betreft: ik zag berichten dat BOA's een schriftelijk cursusje krijgen, maar ik heb net gesproken met onze jongste BOA, die net in dienst is. Het is een mbo-opleiding. Hij heeft die opleiding, waar overigens drie jaar voor staat, in twee jaar gedaan omdat hij echt hard heeft gebuffeld. Dat is een stevige combinatie van allerlei wetskennis, kennis van artikelen, APV's en dat soort dingen, met ook allerlei praktijkervaring. Ik ontraad dus de motie.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Dank voor uw toelichting. Het door u geschetste beeld van wat enkele weken geleden in de Schoolstraat heeft plaatsgevonden, is natuurlijk heel naar. Volgens mij zette u de deur op een kier om het hier in een aanvullende bespreking nog een keer wat uitgebreider over te hebben. Dat deed u niet expliciet; dat wil ik daarom even bij u checken. Ik vind dat idee waardevol. Dat vind ik sowieso goed. Ik zou ook willen voorstellen om de motie tot dat moment aan te houden, maar dan wil ik wel een verzoek aan u doen, namelijk om voordat we dat moment hebben gehad, niet alsnog een verzoek in te dienen. Want wij gaan hier als raad niet over; daar ben ik me heel erg van bewust, maar ik zou het wel ingewikkeld vinden als ik de motie nu aanhoud en de volgende keer voor een voldongen feit sta wanneer we zo'n bespreking hebben. Als u zegt dat u geen verzoek in overleg met de driehoek gaat indienen voordat wij hier in de raad of in de commissie een uitgebreidere bespreking over hebben gehad, zeg ik dus: laten we de motie dan vooral aanhouden en laten we dat inhoudelijke gesprek nader voeren.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Om te beginnen geloven wij niet dat wij vanuit de positie van raadslid in de positie zijn om hier een genuanceerd oordeel over te kunnen vellen. Degene die verantwoordelijk is voor de veiligheid in het dorp, is de burgemeester. Daarnaast zou ik de heer Andringa een vraag willen stellen. Als het bij dat akkefietje in de Schoolstraat anders afgelopen was met die betrokken BOA, als die zwaargewond in het ziekenhuis terecht was gekomen en als dat te voorkomen was geweest met pepperspray, wat vindt de heer Andringa dan?

De heer **Andringa** (D66): Die vraag wil ik wel beantwoorden. Ik zal eerlijk zijn: de reden waarom ik de motie nu indien, is juist om van die discussie weg te blijven. Want ik ben me er heel erg van bewust dat dit soort discussies meestal na een incident worden gevoerd, waarbij de emotie over het incident overheerst en niet de ratio van de afweging. De reden waarom ik de motie nu indien, zo vroeg in de discussie, is dat de eerstvolgende keer dat je de discussie anders zou voeren, een moment zou zijn na één incident. Zoals dat eigenlijk altijd en overal met veiligheidsbeleid gaat, wordt er enorm opgeschaald in geweldsescalatie in reactie op één incident, zonder dat de vraag wordt gesteld of dat het verstandigste beleid is. Ook als zo'n naar incident heel naar afloopt, zeg ik dat bewapening zelden iets fundamenteels toevoegt. Zelfs na zo'n naar incident zeg ik dus: nee, pepperspray en wapenstok waren niet de oplossing geweest. Zo'n naar incident laat iets anders zien, namelijk dat we die wijkagent hadden moeten hebben om die BOA te helpen. Een bewapende BOA is ook bij zo'n naar incident niet de oplossing. Maar ik wil die discussie juist los van de incidenten voeren, omdat veiligheidsdiscussies bijna altijd aan de hand van incidenten gevoerd worden.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Ik geloof dat we dit onderwerp nu met name op de agenda hebben staan naar aanleiding van een landelijk genomen besluit. De inbreng van de heer Andringa doet mij toch denken aan de zeventiger jaren. Toen had je een beeltenis van een geweer waar een verlept bloemetje uit hing.

De heer **Andringa** (D66): We komen in een hele uitgebreide discussie. Het gaat niet om een soort pacifisme met een bloemetje uit een loop. Het gaat erom dat samenlevingen over het algemeen niet veiliger worden. Dat zien we bijvoorbeeld in het Verenigd Koninkrijk, waar de politie niet eens bewapend is en zich veiliger waant dan in de meeste landen waar de politie wel bewapend is. Op het moment dat er een wapenstok in het spel is, heeft dat namelijk niet te maken met ...

De **voorzitter**: Ik ga ingrijpen, want we gaan nu een heel debat doen naar aanleiding van een motie die vreemd is aan de orde van de dag. Dat is niet de bedoeling. En her en der zijn spreektijden op, ook bij u. Er ligt een motie en er ligt mijn voorstel. Daarover gaat de discussie. Ik denk echt dat het niet verstandig is om nu zo te reageren op een mogelijkheid die de minister wil scheppen op één detail van de totale veiligheidsproblematiek. Ik vind het ook een signaal naar onze

Voorschotense BOA's als wij al zeggen dat zij never, nooit die mogelijkheid krijgen, bijvoorbeeld zo'n busje pepperspray. Dat vind ik niet verstandig. Ik begrijp uw zorgen. Als het nog in de komende anderhalve maand voor de zomer kan, wil ik graag met u over veiligheid praten. Ik ben al jaren heel intensief daarmee bezig. Ik weet dat collega Bouvy daar precies zo over denkt. Ik ga niet zeggen dat we nooit een besluit zullen nemen, maar nu de minister nog enkele dingen moet regelen, zie ik ook geen noodzaak om nu acuut een besluit te nemen. De kans is dus heel groot dat u niet plots wordt geconfronteerd met het feit dat er extra bewapening is. Maar ik ga niks toezeggen. Je weet nooit wat er gebeurt. Het voornemen heb ik nu niet. Als u de motie aanhoudt of intrekt, zou dat nu moeten. Dan kunt u de motie altijd weer indienen. Dat zou mij zeer welkom zijn. Ik wil met u graag dat open gesprek aan waarin we wat breder over veiligheid praten. Volgens mij heeft het CDA geen spreektijd meer. U heeft echt geen tijd meer. Ik zou willen dat we een besluit nemen. Ik kijk even naar de indieners om te zien wat zij doen. Dan hakken we de knoop door en dan kunnen we de vergadering keurig net na elf uur afsluiten. U mag alleen een punt van orde inbrengen. Inhoudelijk mag het verder echt niet meer, want uw spreektijd is om.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter, ik kan me helemaal vinden in uw voorstel, maar dan zou ik ook graag de politie bij die discussie willen betrekken.

De **voorzitter**: Ja, ik zei dat je het breed moet trekken. We gaan het hebben over veiligheid in Voorschoten, met zowel politie als handhaving. Misschien zijn er ook een aantal dingen die de gemeente nog zelf kan doen.

De heer **Zoetemelk** (CDA): In het verleden hadden we weleens een bezoek van de Teamchef Zuid. Dat is al zeker een paar maanden niet gebeurd. Het is goed om dat weer een keer te doen.

De **voorzitter**: Ik ben voor de breedte. Ik kijk even naar de indieners. Handhaaft u de motie?

De heer **Andringa** (D66): Nee, in dat geval houden we de motie aan.

De **voorzitter**: De motie wordt aangehouden. De fracties gaan met het Presidium bekijken of wij op de kortst mogelijke termijn gewoon een open gesprek kunnen hebben over veiligheid in Voorschoten. Dank u wel.

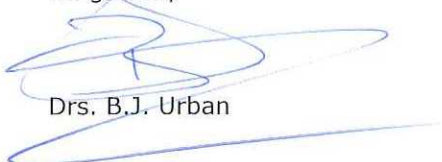
15. Sluiting

De **voorzitter**: Ik wil u vragen om rustig en met het houden van afstand van elkaar het gebouw te verlaten. Wij doen het heel keurig en respectvol naar u: ten eerste vragen wij de raadsleden om de zaal te verlaten. De anderen moeten blijven. Dan mogen de wethouders de zaal verlaten. De griffier en ik zullen de deur straks achter ons allen dichttrekken.

De **voorzitter** sluit om 23.08 uur de vergadering.

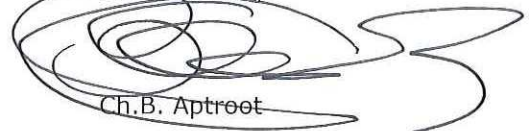
Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 16 juli 2020.

De griffier,

Drs. B.J. Urban

De voorzitter,

Ch.B. Aptroot